

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 18 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oglasila, zabavila, esortice itd.:
enostolpna petstvarica po 20 vta.
Poslano:
enostolpna petstvarica po 40 vta.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.541,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 183.

Proroške besede.

Ravno eno leto je minilo, ko je v delegacijah v imenu jugoslovanskih poslancev in hrvaškoslovenskega naroda dr. Šusteršič opozarjal na italijansko nevarnost.

Bilo je to dne 19. maja leta 1914 v Budimpešti.

Že tedaj je dr. Šusteršič o priliki velikih demonstracij, ki so se po celi Italiji vršile proti nam, bistro dokazal, da je Italija naš najnevarnejši sovražnik, ki nam bo v odločilnem trenutku padel v hrbet. Odločno je svaril pred optimizmom, češ da italijanska vlada veževo z nami pisane pogodbe. Ni je namreč vlade v Italiji — to je trdil že pred enim letom dr. Šusteršič — ki bi se v odločilnem trenutku mogla ustavljati volji naroda. In ta narod nas sovrži.

Preslišan je bil tedaj ta glas. Dne 19. maja leta 1914 je dr. Šusteršič govoril svoj govor, dne 20. maja l. 1915 je italijanski parlament sklenil vojsko proti Avstriji.

Govor kaže, da je naše ljudstvo s svojimi poslanci v svoji ljubezni do ožje in širše domovine Avstrije razmerje do Italije pravilno presojalo.

Govor dr. Šusteršiča o Italiji se je glasil:

Italijanske protiaustrijske demonstracije.

Visoka delegacija! Ko sem imel v odzku za zunanje zadeve priliko govoriti o naših odnosih do Italije, še nisem vedel ničesar o obžalovanju vrednih demonstracij, ki so se istega dne pričele v Benetkah — in da govorim s tovaršem Ellenbogom — našle v zažigu avstrijske zastave svoj simbolični izraz. Gospodje! Ničesar bi ne bilo napačnejše, kot preko teh pojavov, preko teh demonstracij preiti z molkom. To bi bila politika ptica noja, kateri bi nihče ne pripisoval posebne bistroumnosti. Nikakor se ne morem povsem pridružiti naziranju Njeg. ekselence visokochastitega neposrednega gospoda predgovornika (grofa Lützowa), da ni smatrati teh demonstracij resnih. On sam jih je označil kot simptom. To je pravilno in za vsakogar, kdor se bližje z italijanskimi razmerami peča, obstajajo simptomi nevarnega ljudskega razpoloženja v deželi, ki je z nami zvezana že desetletja. Toda tudi s tem razpoloženjem mora računati realna politika, ako noče doživeti v resni uri groznega razočaranja. Vsekakor je, visokochastiti gospodje, deloval po teh demonstracijah oficijelni pomirjevalni aparat. Oficijelno se je govorilo o »simuliranem rumelnju«, avstrijska zastava, ki se je sežgala, ni bila

baje nobena zastava, temveč samo kos blaga, ki je bil slučajno črnorumen itd. Jaz, visokospoštovani gospodje, tem pomirjevanjem ne morem verjeti in bilo bi napačno stališče realne politike, spuščati se v to. Kot resnejši se mora smatrati trud italijanske vlade, postopati v tej zadevi korektno in priznati moram, če še tako kritično sodim, da ni italijanska vlada ničesar opustila, da dokaže svoje korektno stališče napram tem obžalovanjem vrednim demonstracijam. To, gospodje, se ne sme podcenjevati; ne sme se pa tudi prečeno vati. Visokospoštovani gospod predgovornik je govoril o intimnih odnosih med obema vladama. To je seveda dobro in ima gotovo neko vrednost, toda odločilne vrednosti nima; tudi pri takih odnosih moramo šele preizkusiti njihovo pravo vrednost.

Kaj bo v resni uri?

Ne dvomim in smatram za gotovo, da hoče italijanska vlada še nadalje vzdržati prijateljsko razmerje napram nam. Vprašam pa samo: Kako dolgo? Ali, vprašajmo konkretnije in stavimo si vprašanje, čegar odgovor je za nas v resnici realne vrednosti: Ali bo Italija v resni uri postopala zavezniško prijateljsko, ko bodo morala naša prijateljstva in zveze prestati šele preizkušnjo prave vrednosti? Na to vprašanje, visoko spoštovani gospodje, nam ne bo mogel v danem slučaju odgovoriti niti gospod Salandra, niti gospod San Giuliano, niti kak drugi državnik. Na to bomo dobili odgovor od italijanskega naroda. Italija je demokracično organizirana država. Nobena vlada se ne more tam v odločilnem zgodovinskem trenutku ustavljati volji naroda. In to je ona pereča točka, to je odločilno za presojo našega razmerja do Italije: Ali nam bo v urini nevarnosti priskočil italijanski narod zavezniško prijateljsko na pomoč — ali pa bo v tej odločilni uri dobila premoč ona struja, ki goji sen o »mare nostrum« in ki je z besedami »Trieste e Trento« govoril označena? Za usodno težavni odgovor na to vprašanje so zadnje demonstracije nesrečo naznanjajoči predznaki.

Kaj smo mi storili za Italijo?

Zlasti značilno je, da so se te demonstracije dogodile ravno sedaj, ko je dala monarhija v zadnjih letih napram Italiji dragocene dokaze zavezniško prijateljskega mišljenja. Libijskemu podjetju nismo stavili nobenih ovir, temveč smo ga celo diplomatično podpirali. Mi smo Italiji dali sigurno kritje. Pri Albaniji smo storili vse, kar je Italija hotela. V celem albanškem vprašanju smo velikobolj služili italijanskim interesom, kakor pa našim lastnim. Dovolite, da izpregovorim o tem nekoliko besed.

Glede Albanije smo sprejeli italijansko stališče.

V našem interesu je bila močna, življenja sposobna Albanija, zmožna za samostojno eksistenco kot faktor ravnotežja na Balkanu. Italijanski interes pa je bila naspotno slabotna Albanija, strateško krita morska obala, ničesar drugega, nezmožna za trajnejšo samostojno eksistenco, Albanija, ki mora pasti končno kot zrel sad v naročje aktivnemu in napadalnemu italijanskemu imperializmu. In mi, gospodje, smo akceptirali italijansko stališče! Pri tem pa smo vso težo ustanovitve te države nosili sami! Svojo moško moč smo potrosili za ustvaritev tega bolehnega otroka, zaradi Albanije smo se sprli z vsem svetom, nosili smo sami finančne in gospodarske posledice albanškega podjetja in jih nosimo še danes. Šli smo po kostanj v žrjavo, medtem ko je stala Italija udobno ob strani ter pustila nas, da smo opravili delo zanjo na svoje stroške, pri tem pa je vzdržala Italija najboljšo razmerje z vsemi onimi državami, s katerimi smo se mi zaradi Albanije sprli. Italija si je radi Albanije prihranila vse vojne stroške, nosili smo jih mi sami. Zato so pa, visoko spoštovani gospodje, vsi italijanski konzuli v Albaniji bogato preskrbljeni z denarjem, da izvedejo »penetration pacifique« do onega časa, ko se bo lahko odtrgal zreli sad. Mi sami pa smo ustvarili Albanijo in sicer ravno v onem obsegu kakor je ugaljo Italiji.

Demonstracije v Italiji — narodno gibanje.

In ko smo vse to storili za Italijo, žanjemo ravno sedaj po sestanku v Opatiji, kjer je naš zunanji minister vse storil, da dokaže zavezniško prijateljsko mišljenje, naše prijateljstvo napram Italiji, sovražne izbruhe z ničemer utemeljenega smrtnega sovraštva. Pravim: z ničemer utemeljenega sovraštva. Kajti nikjer v Avstriji ne obstoje sovražni načerti proti Italiji; ni samo naša oficijelna politika napram Italiji prijazna do skrajnosti, temveč tudi pri nobenem narodu v monarhiji ne obstoja kakšna nenaklonjenost napram Italiji. Nasprotno: Italija in njeno prebivalstvo uživata v monarhiji odkritosrčne simpatije. Vsa monarhija, država in ljudstvo, hoče živeti z Italijo v miru in prijateljstvu. In kljub temu obstoji to smrtno sovraštvo proti Avstriji! Ne slepimo se, gospodje! To je do monomanije naraslo hrepenenje in teženje za »osvobođenjem nerešenih bratov«, predvsem pa imperijalistična pohotnost za polastitev naše jadranske obale. (Delegat dr. Korošec: Tako je!) Ta nevtrni nagon — ne varajmo se o tem — je prevzel ves narod. Značilno je, da te demonstracije niso ostale omejene morebiti samo na Zg. Italijo, temveč so se razširile tudi v Spod-

njo Italijo, kjer so ravno v Neaplju zavzele najnevarnejšo obliko, tako da je bila italijanska vlada prisiljena odstaviti prvega vladnega uradnika v Neaplju. Bilo bi torej po mojem skromnem mnenju hudo varanje samega sebe, ako bi se hotelo tajiti, da imamo opravka z velikim narodnim gibanjem, ki se je razširilo po vsej Italiji.

Marsikdo je upal, da bo libijsko podjetje odvrnilo stremljenje od te smeri, toda ravno nasprotno se je pokazalo.

To podjetje je dalo imperijalistični struji nove hrane. Stojimo pred dejstvom, ki ga obžalujemo, ki ga pa ne moremo spremeniti.

Mnogokrat se konstruira zveza vsega tega italijanskega gibanja s »postopanjem napram avstrijskemu Italijanom« ali pa z majhnim — oprostite — zelo majhnim vprašanjem italijanske fakultete v Avstriji: Italijani, gospodje, vedo zelo dobro, da se z avstrijskimi Italijani ne postopa samo dobro, temveč celo odlikujoč jih, ter da uživajo v preveliki meri dragocene nacionalne privilegije, v škodo države zato, ker je to v škodo državi vedno zvestega hrvaško-slovenskega naroda.

Kljub temu iredenta!

V kakem sijajnem položaju so Italijani v Avstriji napram Italijanom na Francoskem in kljub temu ne gleda nacionalna Italija proti zahodu, temveč samo proti vzhodu, ker je tukaj jadranska obala in ker se smatra Avstrija slabejša kot Francoska; to zato, ker menijo, da se lahko lotijo Avstrije, da bo prišel čas, ko bodo lahko padli Avstriji za hrbet, medtem ko se morajo zadovoljiti s tem, da na zahodu ni te prilike.

O lapaliji italijanske fakultete bi najrajši ne govoril! Kdo bo pa verjel, da se bo imperijalistično, na ustvaritev zaprtega jadranskega morja — mare clausum — naprjeno gibanje ustvarilo zato, ker se na katerikoli mali fakulteti v Avstriji vrše juridična predavanja v italijanskem jeziku? To je vendar razmeroma premalo vprašanje, to je vendar razmerje molekila do telesa!

To nevarnost je treba odvrniti, naj stane, kar hoče.

Ponavljam, najsibo neprijetno, vendar pa je resnično: Z dejstvom nevarnega italijanskega gibanja moramo računati, kakor tudi z dejstvom, da ga ne moremo spremeniti. To dejstvo more odstraniti samo italijanski narod sam ter rečem, da bi bilo to v obojestranskem interesu, ako se čimprej loti tega dejanja. Ničesar pa bi ne bilo bolj pogrešenega, kakor če bi naša politika slepa mimo teh pojavov. Povdarjal sem in ponavljam, da moramo računati s tem, da ne bomo kdaj o težki uri doživeli huda razočaranja. O eni stvari moramo

LISTEK.

Kako živi cesar Franc Jožef v vojnem času.

Veliko vrtno pritličje pred »zabavnim gradom« Schönbrunn. Velikanski četverkotnik. Kroginkrog starodavno drevje s popolnoma novim zelenjem. Četverovoglata drevesa, kajti vršiči, veje in vejice so po šestilni vrtnarski umetnosti Le Notreja obrezani. Otroci se igrajo v pesku na poteh, posutih z drobnim prodcem. Ženske iz bližnjih okrajev sede po klopih. Nad vsem tem pa počiva široko, veselo, svetlikajoče se optimistično solnce teh spomladanskih dni, nad otroci in materami, nad cvetlicami in drevjem ter nad rmenimi stenami gradu z zelenimi odprtimi okni. Siva straža koraka ob grajskem pročelju gor in dol. Samo ena! En grajski orožnik stoji pred poslopjem. Nič se ne zgane, nič se ne premakne v tej solnčni luči poznega popoldneva. Zdi se ti, kakor da sta grad in gaj začarana. V teh devetih mesecih nisem nikjer tako močno, s tako gotovostjo občutil miru kakor pred tem oknom, za katerim se sklepajo zadnje odločitve o vojni, o notranji in zunanji politiki, o vpoklicanju črne vojske in o ime-

novanjih v armadi od poročnika do armadnega poveljnika.

Tam gori v drugem nadstropju, v levem krilu je to okno: okno Avstrije. Vedno dobiš koga na širokem trgu, ki ti je pokaže, češ: »Poglejte, tam, tam za oknom sedi naš cesar.« Pa postojiš, poln pričakovanja, da zagledaš morda skozi špranje obokne cesarjevo postavo ali vsaj senco njegovo. Cele gručice sivih vojakov se zbirajo. V skupinah so bili v »menadžeriji«, obiskali rjavega medveda, hišo z opicami, pestrokrile hreščeče papige, nasmejali in našalili so se med glasnim kričanjem rjovečih živali, zdaj pa jih objema veliki, svečani, pobožni mir trga pred cesarjevim oknom, da se skoro ne upajo dihati. Čisto tiho stoje tukaj: kmečki sinovi iz Štajerske, kmetje iz Ogrske, iz Galicije in Bukovine. V tem gradu stanuje njihov najvišji vojni gospod, ki so se zanj borili, zanj tvegali življenje, zanj krvaveli: stotine, tisoči, milijoni vojakov. In vendar ga varuje — kakor se zdi — en sam vojak. Skoro nezasečiten je. Samo ljubezen njegovega ljudstva, njegovih Dunajčanov ga varuje. In kmečki vojak iz Štajerske, iz Galicije in z Ogrskega majejo z glavami: zares, »najvišji dvorni stan« so si mislili drugačen: obdan z verigo straž, ovenčan s parado in sijajem, vse polno orožja in svetle brambe, neprestano prihajanje in odhajanje — tako so si to mislili. Privažanje kočij in klicanje

straže: »Gewehr heraus!« A nič se ne zgane.

Največ da se prikaže preprosto oblečen sluga v livreji iz rjave raševine na terasi in odpre kako okno, ali: na grajsko dvorišče se pripelje hiter avto, čisto navadno, poslovno, brez klicanja straže, in čez »bele stopnice« zgine gospod v fraku, ki se mu očividno mudi, z zvežnjem spisov pod pazduho: ministrski avdijenca.

V začaranem gradu, ki navidezno spi pravilčno spanje, se od ranega jutra do pozne noči neutrudljivo dela. Izmed vseh hiš velikega mesta se tu najprej zažari luč v delavnici: ob 1/4. zjutraj! Cesar je vstal! Opravi se vojaško naglo. Potem sledi preprost zajutrek. Vojni kruh? Cesar je bil osebno zaukazal, da mora imeti ves dvor z njim samim vred ravno tako kakor zadnji državljani, krušne liste in mešani kruh. Ostalo je pri krušnem listu. Za dvorjanstvo, ki mu od početka vojne pripada tudi soproga prestolonaslednikova, nadvojvodinja Zita, je ostal v veljavi tudi vojni kruh. Za cesarja samega se je njegovemu osebnemu zdravniku dr. Kerzlu končno posrečilo izposlovati preje običajno pecivo vsaj k zajutroku. V več Franc Jožef ni privolil. In sreča je, da njegovo zdravje tudi več ne potrebuje, čeprav zahteva vojna od cesarja večjih fizičnih naporov nego mir.

Že ob štirih prične delati. Do sedmih je treba obdelati brzojavke, ki so došle

ponoči. Posebno važne vesti mu morajo predložiti tudi ponoči. Zapovedal je posebno, da ga morajo ob takih prilikah zbuditi. Točno ob sedmih pride kurir (sel) s »svežimi rečmi«, točno ob devetih vstopi prva uradna oseba: načelnik vojaške pisarne, general Bolfras. Temu sledi najvišji dvorni mojster, potem baron Schießl, načelnik kabinetne pisarne, potem druge osebe v »posebnih« avdijencah: zunanji minister, baron Burian, avstrijski in ogrski ministrski predsednik, načelniki resortov itd. Zlasti eden je zdaj skoro vsakdanji gost: elegantni državni vojni minister pl. Krobatin, spremljan od nekoliko gospodov iz generalnega štaba z mapami in zemljevidi. Na podlagi podrobnih načrtov in nalašč za to napravljenih škie poročaj vojni minister cesarju o položaju.

Mnogokrat trajajo ta poročanja, pri katerih Franc Jožef, kot najstarejši general svoje armade, ne prikriva svojega mnenja, do dve uri. Šele ob 12. uri opoldne, po osemurnem delu, si privoščijo prvi odmor navideznega miru, med katerim mu na pisalno mizo prinesejo drugi zajutrek, eno meso jed in čašo avstrijske vina. Nato sledi do 1. ure izprehod, ki se je pozimi vršil v visokih, zračnih sobanah »velike galerije«. In zopet delo do 5. ure: dvanaest ur na dan. Neumoren ob nede-
ljah kakor ob delavnikih. Življenje za veljavami tihega gradu je zelo intenzivno.

biti na jasnem: Iz te situacije moramo ven, coute que coute. Čakati, umikati se, pogajati se, zalepiti, je v ozirom na celi evropski in svetovni položaj najslabše postopanje v tej resni situaciji v kateri se nahajamo. Taka metoda se tolmači povsod kot slabotnost in to ni samo zanič, temveč tudi nevarnost, kajti slabotnost v politiki — Roosevelt jo imenuje še drugače — ne zagotavlja miru, temveč ga ogrožuje. Mi smo napram Italiji v situaciji, v kateri more nastati zboljšanje le potom odločnosti, odkritosti in jasnosti. Na vsak način pa moramo priti iz sedanjega situacije nejasnosti, zahrbtnosti in — oprostite mi gospodje izraz — komedije venkaj. Imamo — visokospoštovani prvi kontragovornik je o tem že govoril — na vse strani sveta odprte narodne meje, za to tudi, v današnji dobi nacionalizma, na vse strani ired. stremjenja različnih narodnosti. Moremo reči, da je monarhija obdana od pasu iredentstva. Nobeno izmed teh gibanj, častiti gospodje, ne koristi monarhiji, temveč ji je deloma celo nevarno, najnevarnejša pa je italijanska iredenta, ker ogrožuje naravnost eno glavnih opor, na kateri sloni naša zunanja politika. Niti eden pojav na pozorišču evropske in svetovne politike nas pa ne opravičuje, da bi mirno z neke vrste radovednostjo čakali, koliko časa bo še ta opora držala. Ali moramo biti zagotavljeni, da je trdna zanesljiva opora, ali pa si moramo poiskati kako drugo. Pred tem razpotjem smo; kajti, ako se italijanski narod ne bo kmalu sprijaznil z mislijo, da je Primorje in južno Tirolsko nedotakljiva last habsburške dinastije, potem moramo priznati, da je Italija kljub vsem papirjem, na katerih so spisani zvezni dogovori, najnevarnejši vnanji sovražnik države. Iz tega moramo izvajati konsekvenco, da razdružimo tako nevarno zvezno razmerje, ki služi samo enemu pozitivnemu namenu, da se zaziblje država in ljudstvo v namišljeno varnost, in ki nas na drugi strani ovira, da bi drugod zavarovali naše najvitalnejše interese.

Loža.

Za velikim liberalnim časopisjem, za glasilom nemške vlade, po izjavah našega vladnega časopisa, so se oglašile tudi gotovo najbolj poučene in verodostojne priče, nemški in ogrski prostozidarji, ki povedo jasno: »Vojske je kriva framaonska loža.« Kaj hočete še bolj jasnih besed kakor je izjava, ki jo ogrska velika loža pošilja na višje prostozidarske oblasti v zavezniške in nevtralne države, kjer je rečeno, da velika loža smatra italijanske prostozidarje za tiste, ki so porušili trozvezno in zagnali človeštvo v brezmejno morje krvi.

Italijanska loža je vedno gojila posebno prijateljstvo s francoskim velikim orientom. Vez sega nazaj do francoske revolucije in je odslej naprej postajala vedno močnejša. Desetmesečna vojna pa je prinesla toliko jasnih in neizpodbojnih dokazov, da je potrjena naša večkrat izražena trditev, da je loža bila vedno tisto skrivno ognjišče, kjer se je netilo sovražstvo proti katoliški Avstriji. Framasoni so bili provzročitelji iredentističnega gibanja, framasoni so iz »nevtralne« zavezniške skotili sovražnika, s katerim imamo danes boj na življenje in smrt. Nekaj dokazov za to.

Na dan 20. septembra 1870. je general Cadorna, oče sedanjega načelnika generalnega štaba, pri Porta Pia udril v Rim in ga v imenu Italije vzel papežu. Ta dan Italijani vsako leto slovesno zborujejo in to priliki navadno porabijo vse nacionalistične organizacije, da se pokrepijo v svojih načrtih. Ta dan navadno zborujejo tudi italijanske prostozidarske lože. Katoliška milanska »Italia« je že 26. septembra 1914 mogla prinesiti okrožnico, ki jo je veliki mojster vodilne milanske lože poslal vsem italijanskim ložam po svetu.

Okrožnica se glasi: Ob krvavi povodnji, v kateri plava Evropa in v boju dveh nasprotnih si kultur in pri spominu na nek drugi triumf človeškega duha nad mračnjastvom in koncem papeževskega posvetnega gospodstva, vstaja v srcih vseh želja, da bi ta kri ne bila prelita zastonj, ampak da pride doba, prosta prestolov in oltarjev in splošnega bratstva med narodi.

Za te težke čase niso primerne ne veselice ne govori in četudi srce bolj vneto bije, vendar naj jezik molči. Bratje so tedaj za 23. septembra ob pol 10. uri vabljani v združene lože v Le temple, da spoštljivo poslušajo navodila, ki jih bo mojster stola dal naši družbi.

Prišel je čas naše žetve; ko je poglalo seme, vsejano v dobro zorano zemljo in pognojeno v duhu discipliniranega čuta skupnosti, bodi vsak brat močan v molčeči žrtvi svojega osebnega prepričanja. Od danes zanaprej naj ne bo nobenega zidarja več, ampak samo zidarska stavba.

Preko Argentine — tam je precej italijanskih lož — je »Italia« kasneje dobila tudi navodila, ki jih je veliki mojster ta večer dal bratom. Naročil jim je to-le: »V sedanjih razmerah je dolžnost vsakega prostozidarja, da se na vse mogoče

načine trudi vplivati na javno mnenje v Francozom in Angležem prijaznem smislu. Posebno računamo na brate, ki imajo zveze s časopisjem. Nadalje pa moramo biti nekoliko previdni, ko se gre za gibanje, da spravimo Italijo iz njene nevtralnosti in biti v tem smislu pripravljeni, kakor hitro se bo gibanje poosttrilo. Seveda bo Italija opustila nevtralnost v korist trojnega sporazuma.

Bratje treh pik in s kladivom so ubogali svojega mojstra in končno pripravili Italijo v vojno proti Avstriji.

Kaj je ukazala rimska loža? Njen veliki mojster piše:

V svetovni vojski je dolžnost vsakega brata, da dela za to, da gre Italija v ime človeštva in svobode na strani Francoske in Angleške v boj proti osrednjima velesilama. Vsem bratom priporočamo, da to propagirajo z vsemi sredstvi in to se posebno naroča onim, ki imajo zveze z časopisjem. Naj se slavi francoska in angleška kultura, blati nemško barbarstvo, o Rusiji pa raje molči... Nikdar pa ne smemo pozabiti, da je vojska samo sredstvo za namen, da vržemo naprave in družabne uredbe, posebno kar se tiče mon...»

Mon... je okrajšava za monarhijo in pomeni v severni Italiji še neko ostudno psovko.

Sedaj loža sama proglašča, da velja njen boj prestolu in oltarju. Za ta boj ji je dobro vsako sredstvo. Zato se je polastila tudi zunanje politike in mobilizirala ulico in vžgala strasti.

Loža sama si je strgala z obraza krinko, pod katero se navadno skriva in brani. Pravi da je za svobodo in bratstvo in zato zaneti požar vojne in odpre potoke človeške krvi. Vedno smo imeli za sveto dolžnost katoliškega časopisa, da kaže ljudstvu zločinske namene prostozidarstva. Liberalno časopisje je odgovarjalo, da so to le »klerikalne pošasti« in »izmišljotine«. Sedaj se je res pokazala ta pošast v pravi luči. Njeni nemški in ogrski bratje to sami priznavajo. Mi smo to že davno vedeli in v tej vojski nam ni bilo treba izpreminjati svojih misli. Katoliška načela in nazorji so enaki in trdni v vseh časih.

Orožniki v mali vojni.

V časih prvih ruskih vpadov v obmejne kraje vzhodne Galicije, začasa katerih je naše vrlo orožništvo kljub trdi sili zvesto svojim dolžnostim ostalo na svojih mestih, je dobil med drugim nadporočnik Franc Trobej, ki je bil dodeljen 13. deželnemu orožniškemu poveljstvu, povelje, da zbere več orožniških postaj, jih uredi v večji oddelek in z njimi vodi malo vojno v krilu in za hrbtom sovražnika ter tako prepreči akcijsko svobodo večjih nasprotnikovih sil. Nadporočnik Trobej je imel kmalu skupaj vojno stotnijo in z njo je koncem avgusta ob več prilikah uspešno posegel v manjša podjetja drugih oddelkov ob Seretu.

Njegova samostojna delavnost se je začela začetkom septembra, in sicer iz Delatyna. Tu je prevzel poveljstvo nad pol bataljonom, ki je bil sestavljen iz orožnikov, obmejnih finančnih straž in črnovojnikov, ki so bili dodeljeni orožnikom v pomoč. S temi je imel na splošno operirati proti sovražnikovi etapni črti. Slučaj pa ga je postavil pred čisto konkretno nalogo.

Nekega dne pripeljejo predenj dva moža v civilni obleki. V Jablonovu sta bila kot vohunstva sumljiva aretirana, in tamonjša orožniška postaja ju je izročila vojaškemu poveljstvu v Delatynu. Toda nadporočnik je spoznal v enem obeh namišljenih vohunov nekega orožnika postaje Sinków, ki je služil za poizkušnjko. Njegov spremljevalec je neki črnovojnik. Oba sta prostovoljna donalca važnih naznanil. Preoblekla sta se zato, da sta mogla skozi kraje, ki so jih imeli zasedene Rusi. Kaj se je pa zgodilo? 16 orožniških postaj, broječih kakih 700 orožnikov, finančnih stražnikov in črnovojnikov, je prišlo ob Dnjestr v zelo težaven položaj: Sovražnik jih je severno in južno popolnoma odrezal. Prosijo za navodila in skrajšnjo pomoč. Nadporočnik Trobej je takoj sklenil, da gre stiskanim na pomoč. Oba sela pošlje nazaj v Sinków s poveljem na tamkajšnjega postajnega poveljnika: »Vse obkoljene postaje se imajo zbrati in se pretolči v smeri proti Zalučczam.« Tam bodo zadeli na nadporočnikove oddelke. Še dva nadaljna sela je poslal v Dnjestrovih zankah kakajočim. Naznani jim željeni dan za prehod čez Dnjester in približno smer poti, po kateri naj jo udarijo.

Sedaj, ko so izvršene vse predpriprave, se loti nadporočnik Trobej pravega dela. Predvsem spozna potrebnost, da se po Rusih zasedeno mesto Kotzman očisti sovražnika. Sklene takoj napasti mesto. Svojem polbataljonu veli nastopiti, naglasi važnost naloge, ki se ima izvršiti, in vpraša po prostovoljcih. Javi se 53 mož in s temi jo udari proti mestu. Štirideset kilometrov! — Krog polдне so na cilju. Tu odkrije nadporočnik moštvo svojo namero,

Boj za Nieuve Chappelle.

da vdre v mesto. Sklep je bil navdušeno sprejet.

Rusi so se čutili v Kotzmanu popolnoma varne. Na trgu pred gimnazijo je stalo kakih sto trenskih voz, med katerimi je moštvo ravnokar kosilo. Sredi med kosilo nenadoma zaprasketa puške naših vrlih mož! Neopaženo so se bili približali na 150 korakov in vsak je mogel v brzem ognju oddati kakih 30 strelcev, predno so se Rusi sploh zopet zavedli iz svojega presilnega začudenja. Nastala je nepopisna zmešnjava. Trenjski vozovi in vojaki beže na vse strani. Veliko število padlih mož in ubitih konj pokriva prostor, le malo Rusom se posreči rešiti se v gimnazijsko poslopje. Od ondi otvorijo slab ogenj, ki ne napravi nobene škode.

Nadporočnik Trobej, zadovoljen s svojim uspehom, se sedaj umakne iz mesta, da se vrne v Delatyn. Pri pokopališču zunaj mesta zbere svoje ljudi. Tu opazi, da manjka eden njegovih četovodij. Izgubiti noče nobenega svojih vrlih mož, za usodo vsakega hoče vedeti. Takoj iznova vdre v mesto, preiščejo prvič zavzeto postojanko, toda četovodje žal ne najdejo. Toda tudi drugi vpad v kraj ima svojo dobro stran. Razkropljeni Rusi so se bili združili z onimi v gimnaziji in skupen oddelek, ki ga sedaj naši ljuto napadejo. Kdor ne pade, beži, kolikor ga noge neso. Kotzman je sedaj popolnoma očiščen sovražnika.

S to sijajno uspešo akcijo je bila obkoljenim orožniškim postajam utrta pot in 15. in 16. septembra so se mogle združiti s Trobejevim polbataljonom. Nadporočnik Trobej pa tudi sedaj ni počival. Svoj na 1200 mož narasli oddelek je s pomočjo črnovojnih častnikov tako izvrstno organiziral, da se je skozi več tednov v neprestanem stiku s sovražnikom in v zelo težavnih razmerah izborna držal. On sam je vrhu tega v uspešnih manjših patrolnih bojih pokazal posebno sposobnost za rešitev samostojnih nalog v mali vojni ter je bil svojemu moštvu vedno zgled velikega osebnega poguma.

Tako je jezdil n. pr. tekmo boja pri Kosówu čisto sam skozi kraj, četudi mu je bilo znano, da že tudi več kozakških patrolj jezdari po kraju. To drzno osebno podjetje je bilo za srečen izid boja naravnost odločilno, ker je nadporočnik na svoji poti zadel na neki naš maršbataljon, ki je prodiral od Zabica sem, ter je podal poveljniku v par besedah jasno sliko bojnega položaja. Bataljon je mogel vsled tega hitro in smoteno poseči v boj, kar je imelo za posledico, da so Rusi jeli kmalu bežati. Smeli, energični častnik je bil odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem III. razreda z vojno dekoracijo.

Iz bojev naših junakov.

Slovenski zrakoplovec utekel smrti in ujetništvu.

Jakob Fras, doma od Sv. Ruperta v Slov. gor., sedaj dodeljen c. kr. avstrijskemu zrakoplovnemu oddelku, letalna stotnija št. 8, vojno poštni urad št. 60, piše dne 4. maja č. g. Francu Rampre, kaplanu v Sevnici ob Savi:

Dragi! Zjutraj dne 27. aprila ob 1/5. uri sem odplul z g. nadporočnikom proti bojni črti. Bila sva že daleč čez bojno črto nad sovražnikovo deželo kakih 2000 metrov visoko. Šrapneli in svinčenke so kar brnele okrog naju. Kmalu opazi g. nadporočnik, da je po sovražni krogli pretrgana na levem krilu žica in da je perot predrt. Istočasno opazim tudi jaz spredaj na motorju, da teče olje iz posode. Nadporočnik mi takoj veli, naj obrnem zrakoplov. Bil je že zadnji čas za to, kajti začela sva že padati navzdol. K sreči je vlekel ugoden veter. Bila sva že nad bojno črto. V tem trenutku se je stroj najinega zrakoplova ustavil, ker je primanjkovalo olja, ki je že večinoma izteklo. Nahajala sva se pa še 500 metrov visoko. Trudil sem se na vsilo, da spravim zrakoplov na naši strani na tla, kar se mi je končno res posrečilo — priletel sem kakih 300 korakov za našo

bojno črto ne posebno rahlo na tla. Gosp. nadporočniku se ni nič pripetilo, a jaz sem se precej pretresel. Morali so me s samodrečem odpeljati. Danes sem že sedmi dan v postelji. Vročica me muči in tudi glava mi je zelo težka. Pa mislim, v bolnišnico mi ne bo treba radi tega, bo že počasi boljše. Sedaj izprevidim, da mi je prav gotovo pomagala Marija in moj zvesti angel varih, drugače bi sedaj že gotovo v tuji zemlji počival ali pa bi se nahajal v ruškem ujetništvu.

Iz Karpatov v Galicijo.

Prejeli smo naslednje vojnopoštno pismo:

Galicija, dne 18. maja 1915.

Slavno uredništvo! Skoraj štiri mesece smo prebivali v divjeromantičnih Karpatih; nastanjeni smo bili v podzemeljskih rovih in prežali na sovražnika. Obstreljevali smo ga toliko časa, da je umolknil. Kaj sedaj? smo se vpraševali sedeč krog ognja. Vedno tako sedeti in ne vem kaj premišljevati, bo vendar predolgočasno. Poizkusili smo se kratkočasiti zdaj s tem, zdaj z onim in smeja ni manjkalo. Toda vsega se človek naveliča. Tedaj mi je padla v glavo dobra misel. Ker ste bili tako ljubeznjivi, da ste na mojo prošnjo jeli pošiljati »Slovenca«, smo ustanovili bralno društvo, kasneje pa še pevsko društvo, katero smo krstili za »Ubit lonec«. Odslej so se še pogostje glasile med nami slovenske narodne pa tudi moderne pesmi, tako da smo prav lepo in veselo prebili zimske mesece v Karpatih.

Dne 5. maja smo pa poglali severnega medveda iz njegovih karpatskih brlogov in sedaj beži tako, da ga še strelji ne dohajajo. A mi smo mu vedno za petami. Tako smo iz goratih Karpatov dospeli v krasno, valovito Galicijo in — med ljudi! Ali smo debelo gledali, ko smo prvič zopet videli civilne ljudi in zlasti ženske spol. To je bilo nekaj novega za nas. No, kljub tem novostim se nismo nikjer ustavljali, marveč pritiskamo za sovražnikom naprej in naprej, da čim prej očistimo drago domovino sovražnih krdel. Vse nas navdaja ena želja: Častno premagati sovražnika in se vrniti v ljube domove kraje.

Vam in čitateljem pošiljamo srčne pozdrave in kličemo: Na veselo svidenje!

Člani bralnega in pevskega društva: Fran Kos, desetnik; Fran Cah, četovodja; Fran Feigel, ognjičar; Fran Martinčič, Jožef Malin, predstrelca; Alojzij Turri, četovodja; Cene Vrankar, desetnik; Jožef Prihavec, Alojzij Hribar, Rudolf Mohar, Pavel Šilar, Mihael Brezigar, Anton Keš, Leopold Ličen, Andrej Markič, Fran Mihalič, topničarji.

Bratska pomoč.

Iz Šmartnega pri Velenju poročajo: Alojzij Borovnik, ki se sedaj kot pionir bori na severnem bojišču, piše svoji sestri, kako krepko so naši vojaki zapodili Ruse od reke Dunajec. Borovnik pravi, da je v njegovih bližini zelo mnogo slovenskih vojakov. Naši vojaki so pomagali poljskim kmetom orati in sejati. Letos bodo imeli galski kmetje svoje njive mnogo lepše obdelane, kakor druga leta. Vreme je v Galiciji, tako piše Borovnik dne 6. maja, zelo lepo.

Nad Lahe!

Trdnjaviški topničar L. Legat piše dne 14. maja iz južne Galicije med drugim:

Nastanjeni smo v vasi B., kjer smo že dva dni in čakamo nadaljnjih povelj. Cel in zbor sta namreč sedaj v rezervi in pripravljena, da odrineta — kam? Teža ne vemo. A prav željno pričakujemo povelja, da gremo zopet nad sovraha, bodisi nad Srba ali Laha. Kadarkoli prijezdi ordonančni podčastnik, smo vsi polni veselja in nade, češ, sedaj pa gremo! A vselej smo razočarani. Spimo že mesec dni na prostem ali pa na vozovih; pa nič zato, saj smo že vsemu vajeni in vrhu tega vemo, da bo zopet prišel čas, ko bomo spali doma na dobri postelji. Vreme imamo tudi lepo in kakor nalašč za naš posel. — Včeraj so peljali tod mimo devet ruskih častnikov; večinoma so bili višji častniki. — Včeraj ob pol dveh popoldne se je raz-

nesel glas, da je padel Przemysl in da vihra na razvalinah zopet avstrijska zastava. Naše čete prodirajo na celi fronti in so že prekoračile reko San, kjer se nasprotnik niti ustavljal ni posebno. — Tu pred nami se razteza sama planjava —

Vojska z Italijo.

Jutri bo minulo 14 dni, odkar nam je napovedala vojsko nekdanja zaveznica, ki nas je sramotno izdala in na perfiden način napadla. Skoro 10 mesecev je imela Italija časa, da se pripravi na to izdajstvo v vojaškem in gospodarskem oziru. Po zmagovalnem kričanju njenih vojni hujšakcev bi cel svet mislil, da bo Italija že prvi teden vojske zadala našim četam, ki branijo tirolsko, koroško in primorsko mejo, odločilni udarec ali pa da se bo vsaj njeno brodogeje kaj izkazalo. Pa nič tega. Skoro 14 dni je že preteklo, odkar nam je napovedala vojsko, pa nismo razun več ali manj pomembnih obmejnih bojov, ki so se povečini končali ugodno za naše orožje, slišali o nobenih činih italijanske armade.

Kar se tiče bojov na suhem, jih nikakor ne smemo ceniti po dosedanjih »uspehih« Italijanov, če se sploh zasede prostovoljno in brez boja zapuščena ozemlja in krajev more imenovati »uspeh«. Na Tirolskem je nekaj dolin, po katerih so sovražne čete neovirano vdrle v naše ozemlje, tako n. pr. judikarska črta, kjer so Italijani prodrli do Condina, nadalje dolina Adize, kjer so zasedli obmejni kraj Ala, dolina Cismone ali Primör, dolina Ampezzo, kjer so mogli priti do Cortine. Same na sebi važne ceste, ki olajšujejo prehod v dolini Sarge in Adize na eni strani in v pustersko dolino na drugi strani, nimajo v strateškem oziru pomena v toliko, ker leže naše obrambne črte še bolj v notranjosti. Teh pa sovražnik doslej še na nobeni točki ni mogel predrti in jih tudi še ni resno poskušal. Kjer se je sovražnik približal našim četam na strel, je takoj pobegnil, kakor hitro so pričele naše patrulje streljati. Samo na nekaterih točkah je prišlo do resnejših bojov na Tirolskem, in sicer jugovzhodno od Tridenta v boju sovražne artiljerije proti našim obmejnimi utrdbam Folgaria—Lavarone. Težka sovražna artiljerija je te utrdbe pričela obstreljevati že drugi dan po vojni napovedi in potem po kratkem presledku zopet 29. maja. Prihodnji dan so bili Italijani mnenja, da je del naših utrdb vsled obstreljevanja že zrel za naskok. Bili so pa krvavo odbiti.

Z enakim izidom kakor na tirolski meji so se tudi na koroški meji vršili boji. Povsod, kjer je sovražnik napadel, je bil poražen.

Italijanska artiljerija išče z velikimi težavami naše pozicije in je napravila dosedaj le malo škodo. Zato pa je ožen naših topov uničil italijansko vas Timao, južno od Plöckena. Na neki planini so obstreljevali Italijani z veliko doslednostjo dve prazni planinski koči. Prva žrtev v teh bojih je bil neki topniški podčastnik, kateremu je odrgala, ko se je nahajal na izpostavljeni točki pri Rablju, sovražna granata glavo. Pokopali so ga z vojaškimi častmi na vojaškem pokopališču v Predilu. Prebivalstvo v obmejnih krajih je povsod ostalo doma. Zlasti kmetje so nad postopanjem Italijanov tako ogorčeni, da jih morajo opozarjati, da se ne nahajamo več v letu 1809, in da nikakor ne gre, sprejeti sovražnika morda z vilami, starimi puškami in kosami, da se ne izpostavijo krutim represalijam vojne prava, kakor belgijski franktirerji.

Večjega pomena pa so sovražni napadi na Primorsko. Tu se je pričakoval glavni sunek sovražnika, ker je ozemlje odprto. V svrhu lažje obrambe smo mu prepustili ozemlje zahodno od spodnje in srednje Soče do blizu Gorice in se omejili na obrambo vzhodnega od Soče ležečega dela naše Primorske. Zastonj je poizkušal sovražnik prodrati našo črto in izsiliti prehod čez Sočo. Pri Trziču, Plaveh in na gorovju severno od Gorice so bili vsi taki poizkusi krvavo odbiti. Sovražnik je bil vržen precej daleč nazaj. Enako tudi jugovzhodno od Tolmina. Samo pri Kobaridu se mu je s težkimi žrtvami posrečilo izsiliti prehod čez Sočo. Napad na vzhodno ležeči hrib Krn je bil pa krvavo odbit. Kakor poročajo novejša poročila, so tudi pri Kobaridu vrgle naše vrle čete sovražnika nazaj.

Iz vsega tega se vidi, da prva dva tedna vojske nista kljub desetmesečni pripravi Italiji prinesla nobenih uspehov, da so njene čete dosegle le to, kar smo jim prostovoljno brez odpora prepustili, da so se pa vsi sovražni poizkusi, priti v posest ozemlja in krajev, ki jih branijo naše čete, izjalovili.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Na Tirolskem nobenih bistvenih dogodkov. — Boji pri Kobaridu.

Dunaj, 4. junija. Uradno se razglašča: V tirolskem obmejnem ozemlju nobenih bistvenih dogodkov. Vzhodno od prelaza

lepo južnogališko ozemlje. Nudijo se nam različni prizori, ki jih zaenkrat ne morem opisati. Zadnje dni smo imeli strahovit topniški ogenj, kakršnega doslej še nisem slišal. — Bog daj, da kmalu udarimo na Lahe, ki smo jim veliko dolžni!

Kreuzberg so vzele naše čete dva vrha, katera so Italijani začasno močno zasedli. Ob koroški meji traja mestoma boj s topovi.

Na Primorskem se bojujejo v prostoru pri Kobaridu.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

× × ×

Novara — Mortara — Kustoca — Vis. V cesarjevem oklicu povodom vojske z Italijo se je vzbudil spomin na naše velike zmage Pri Novari, Mortari, Kustoci in pri Visu.

Novara — 23. marca 1849. Radecki je premagal Piemontezarje, ki jim je poveljeval kralj Karol Albert, ki se je nato odpovedal prestolu.

Mortara — 21. marca 1849. Radecki je premagal piemontezarsko premočno armado.

Kustoca — 23. julija 1848. Avstriji pod Radeckijem so premagali italijansko armado pod Karlom Albertom. Predrli so nad 50 km dolgo italijansko bojno črto med Rivolijem in Governolom. 44.500 Avstrijcev je zapodilo 63.000 Lahov.

Kustoca — 24. junija 1866. Avstriji so pod nadvojvodom Albrehtom sijajno premagali Lahe, ki jim je poveljeval Viktor Emanuel. 75.000 Avstrijcev je premagalo 130.000 Italijanov. Italijani so izgubili 8145 mož in 14 topov.

Vis — 20. julija 1866. Avstrijsko brodogeje pod Tegetthofom sijajno premaga italijansko brodogeje, ki je bilo v veliki premoči.

Boji pri Caprile.

Dunaj. Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Prvi spopadi na naši jugovzhodni bojni črti nas navdajajo z zaupanjem in z veseljem upanjem. Ne odločuje število, marveč kakovost vojakov. Zgled srčnosti, drznosti in podjetnosti je bil neki obmejni boj pri Caprile 26. majnika. Iz Caprile se je zanesljivo poročalo, da se pomikajo italijanske čete v dolini Sottoguda. Nadporočnik Emil Zeyer, polka deželnih strelcev v Innichenu, je zato sklenil, da plane čez mejo in da se tako prepriča, kakšen da je položaj. Zeyerjev oddelek, 70 deželnih strelcev z dvema strojnima puškama, je, ko se je pričelo temniti, dobro zavarovan opazoval severno od Caprile velik materialni transport na cesti Caprile—Sottoguda. Dve italijanski pehotni stotniji sta se medtem nastanile v štirih skednjih v Caprile. Italijani so postavili puške v piramide in odložili telečnjake pri cerkvi. Straže so postavili le ob vhodu v kraj. Nadporočnik Zeyer je nato sklenil, da napade sovražnika s strojnima puškama na 900 korakov. Eno strojno puško so namerili na skednje, drugo na trg; nato so sovražnika alarmirali s strelom. Italijani so tekli iz skednja k puškam; strojne puške so pričele kositi. Italijanov je veliko padlo mrtvih in ranjenih. Obe stotniji sta bežali v največjem neredu brez orožja. Nadporočnik Zeyer je s tem presenetljivim napadom dosegel svoj namen in poizvedel, kaj da namerava sovražnik. Vračal se je zato v svoje prejšnje postojanke. Neka sovražna pehotna stotnija mu je blizu neke vasi že na avstrijskih tleh poizkušala preprečiti umikanje, a brez uspeha. Z izgubo petih mož se je oddelek z obema strojnima puškama srečno prebil skozi. Strojnopuška moč stra četovodja Funkhauser in Hopfgartner sta se odlično obnašala. Predlagana sta s poveljnikom nadporočnikom Zeyerjem v Najvišje odlikovanje. Mirno se lahko prepusti takim možem obramba naše jugovzhodne meje. Vrli Tirolci se vesele posrečenegega svojega prvega uspeha, ki mu sledi drugi.

Nemške čete v bojih za Lavarone.

Berlin. »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: V zadnjih bojih pri Lavarone so se bojevale tudi nemške čete. Zgodilo se je torej, kar je napovedoval knez Bülow v italijanskem znanjem ministrstvu, da so namreč nemške in avstrijske čete tako tesno spojene, da mora vsak napad na avstrijske čete zadeti tudi nemške. To dejstvo povzroča, da ni potrebna vojna napoved Italije Nemčiji in narobe.

Boji na cesti v Pustrsko dolino.

Tirolski listi priobčujejo iz Lienza 1. t. m.: Iz naše trdnjave na Platzwiese (severno od Schluderbacha) so pričeli naši streljati na Monte Piana in porušili italijanske artiljerijske postojanke. Italijani so razstrelili koč Drezinnen planinskega društva, a so se morali pred našimi obmejnimi četami umakniti čez prelaz Patern nazaj. Kreuzberg nad Sextenom obstreljujejo trdnjave pri Sextenu. Neko ita-

lijansko baterijo je dobro pomerjeni strel popolnoma uničil. Ubitih in ranjenih je bilo več Italijanov.

Ob dalmatinskem obrežju. — Iz Dalmacije.

Graški listi poročajo iz Chiasso: Italijansko časopisje se veseli, ker je italijansko brodogeje v torek cel dan križarilo ob dalmatinskem obrežju, ne da bi se bilo pokazalo avstrijsko brodogeje. Nadalje poročajo, da so odpravili v Milanu oblegovalno stanje. Ravnatelj observatorija v Milanu obvešča časopisje, da ne smejo več objavljati poročil o vremenu.

Švicarski vojaški kritiki o dosedanjih vojnih dogodkih.

Curih. Vojaški kritik lista »Neue Zür. Zeitung« sodi, da nameravajo Italijani izvesti glavni napad na Trentino in na ostala tirolska obmejna ozemlja, a o dosedanjih uspehih ob Adriji, pri Primorju in drugod piše: Pokaže se še, v koliko se bo ujemal operacijski račun. Takrat se bo tudi pokazalo, če se stari po izkušnjah več stoletij potrjeni stavek, da glavna odločitev ne pade v hribih, ne izpremeni v 20. stoletju. Če so italijanski uspehi na glavnem bojišču v primeri z dolgotrajno pripravo zelo skromni, so na črti ob Soči in na Koroškem še skromnejši. Italijani niso napredovali proti Gorici in proti Beljaku. Vsi njihovi napadi so bili odbiti.

Sodba ruskega častnika o Italiji.

Dunaj. (Kor. urad.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Neki ruski letalni častnik, poročnik Sergej Kustelnicki, ki je bil prisiljen 26. maja, da se je spustil severovzhodno od Skole na zemljo, je ob svojem zaslišanju izpovedal na zapisnik: Uradno so nas obvestili o vojni napovedi Italije. Pozdravljati moramo ta dogodek s svojega vojaškega in političnega stališča, a kot mož časti izjavljam, da obsojam postopanje Italije nasproti Avstriji kot nemoralno in kot podlo nesramnost.

Angleže svare, naj ne pričakujejo hitro italijanskih uspehov.

Kodanj. Rimski dopisnik lista »Daily Mail« poroča: Prodiranje italijanskih čet na avstrijsko ozemlje je povzročilo v Rimu precejšnje navdušenje, ki da misliti. Boljše bi bilo, če bi se priznalo, da se o krvavih bojih še ne more govoriti, marveč da so se Avstriji dozdej na nekaterih krajih iz strateških razlogov umaknili, ne da bi se bili branili. Avstriji se prično vojskovati šele vzhodno od Soče. Dopisnik sviri angleške bralce italijanskih poročil, naj ne pričakujejo hitrih in lahkih uspehov nad dobro oboroženimi in sijajno vodenimi Avstriji.

Načelnik italijanskega generalnega štaba dvakratni izdajalec.

Koper. Dvakratni izdajalec je sedanji načelnik italijanskega generalnega štaba general Cadorna. Cadorna je rojen Avstrijec iz Kopra. Njegov oče je bil profesor na tukajšnjem c. kr. državnem gimnaziju in je tu pokopan. Postopanje Cadorne je tim sramotnejše, ker je svoje sedanje mesto prevzel nalašč zato, da vodi vojsko proti svoji domovini.

Salandra gre v »Kanosso«.

§ 12. garancijskega zakona.

Dunajska »Reichspost« piše: Leon Gambetta, ki je izrekel besede: »Klerikalizem, ta je sovražnik«, je na nekem rimskem potovanju za avdienco pri papežu stavil za pogoji, da se ga odveže od ceremonijalne dolžnosti pripogniti koleno. In kljub temu je Pij IX. nenadoma videl, kako Gambetta kleči pri njegovih nogah. »Gospod predsednik, vi ste se izpodtaknili,« je rekel papež, da mu pomaga iz zadrege. »Da, toda nad veličino papeštva,« je naglo odgovoril Gambetta. Te besede so se uresničile tudi pri političnih dvojčkih Salandra-Sonnino, ki sta mislila, da bosta 50 milijonov vernikov odrezala od njihovega cerkvenega poglavarja. Ogorčenje vsega katoliškega sveta, ki je z grozopolno jasnostjo spoznal pomanjkljivost italijanskega garancijskega zakona, je pravilo Salandra, da je v načelu dovolil, da smejo nemški in avstrijski katoličani potom papeževih nuncijev občeati z Rimom in da je — kakor izvem — dovolil tudi direktno šifrirano brzojavno občeati nuncijev z Vatikanom.

Toda s tem posameznim dejstvom brzojavnega šifriranega občeati nuncijev z Rimom še ni odpravljena težkoča, ker sedanje občeati nuncijev z Rimom ni naravna posledica takega mednarodnega zakona, ampak se to dovoljenje hoče označiti kot velikodušen čin Italije. Tako je od trenutka do trenutka od kabineta ali pa od onih, ki svojo voljo vsilijo kabinetu — med te spada tudi z angleškim in francoskim denarjem plačano ložino časopisje — odvisno, da znova prepovejo brzojavni promet z Vatikanom, ko bi prišel trenutek, da Italija to zunanje občeati z Vatikanom označi za sumljivo ali državi nevarno. Tako na podlagi § 12. garancijskega zakona prava vlada cerkve ni mogoča.

Salandra se zopet pere.

Lugano, 3. junija. (K. u.) Na Kapitolu je imel sejo rimski odbor za takojmenova-

no meščansko mobilizacijo in to priliko je ministrstvo izkoristilo, da je teatralično ponovilo svoje vojne razloge nasproti manifestu cesarja Franca Jožefa in armadnemu povelju nadvojvode Friderika, kakor tudi nasproti govorom ministrskega predsednika Tisze in nemškega državnega kancelarja. Kot poslušalci so bili naročeni mnogoštevilni senatorji in poslanci.

Ministrski predsednik Salandra je začel svoj dolgi govor, ki ga je boja ne prestopno prekinjalo viharo odobravanje, z običajnimi govornimi izreki in opomin, kakor »zaupanje na zmago«, »vojna Italije je sveta vojna« itd.

Nato je postal Salandra takorekoč stvarjen. Očitek izdajstva in narodnega napada je ministrski predsednik zavrnil sklicujoč se na to, da je Nemčija postavila geslo: »Sila ne pozna postav« ter na dno morja pokopala vsa pisma in običaje mednarodnega prava; skliceval se je tudi na »Zeleno knjigo«, ki da dokazuje, da so bili vsi poizkusi za dosego sporazuma brezuspešni. Postopanje italijanske vlade da je pri avstrijskem napadu na Srbijo ostalo neizpremenjeno. V dokaz je Salandra prečital brzojavko markiza di San Giuliano na vojvodo Avarna z dne 25. julija 1914; brzojavka poroča o pogovoru di San Giuliana in Salandra s poslanikom Flotowom. Iz brzojavke pa je razviden le takojšen pridržek Italije, da bi Avstrija z napadom na Srbijo, katerega bi prej Italija ne odobrila, ne mogla prisiliti Italije, da se ta drži pozitivnih zveznih dolžnosti glede na Rusijo.

Dne 27. in 28. julija, tako je pripovedoval Salandra, je Italija dalje v Berlinu in na Dunaju stavila vprašanje glede odstopa avstro-ogrskih italijanskih pokrajin in izjavila, da bi utegnili biti trozveza nepreklicno izgubljena, če se ne da Italiji primernih kompenzacij. Ministrski predsednik je potem omenil, da se grof Berchtold ni hotel spuščati v nobene obveznosti glede eventualne odpovedi srbskemu teritoriju; umor v Sarajevu je imenoval golo pretezo za vojno in rekel: Avstrija in Nemčija sta menili, da imata opraviti s hrumečo, a nebojevito Italijo, ki poizkuša z izsiljevanjem, ki pa svoje dobre pravice ne bo branila z orožjem, z Italijo, ki bi jo bilo možno paralizirati s par milijoni frankov in s spletkami med vlado in ljudstvom.

Salandrino priznanje, da bi bila trozveza še dalje obstala, če bi se bil dosegel sporazum med Avstrijo in Nemčijo, da pa Italija tega ni hotela, ker bi bila s tem Nemčija dobila preveliko pretečnost in bi bila Italija kasneje prišla v vazalsko razmerje — so poslušalci morda komentirali. Po teh dolgih neorganičnih izjavanjih, v katerih zopet ni podana niti ena točka, ki bi bila mogla v resnici opravičevati izdajstvo in napad iznenada, je Salandra zaključil s pozivom na sveti ogenj italijanskega ljudstva in na njegovo zvestobo do kralja.

Italija in Švica.

Lugano, 2. junija. O priliki neke vesti iz Chiasso o organiziranem tihotapstvu piše »Idea Nazionale«, da bo morala italijanska vlada od švicarske zahtevati garancij, da se italijansko blago ne bo preko Švice vozilo v Nemčijo ali Avstrijo. List pravi: Sicer pa italijanski vladi ne bo manjkalo sredstev, da pogleda na švicarsko-nemško mejo, da nadzira tamosnje tihotapstvo. — To vmešavanje Italije v notranje zadeve Švice bo vzbudilo veliko nevoljo, ker nobena država se ne uda takemu organiziranemu nadzorovanju trgovine, kakor je to Italija dovolila že v začetku vojne v svoji dobrohotni nevtralnosti za entento. (V genovskem angleškem konzulatu je bilo 70 angleških uradnikov, ki so nadzirali pristaniški promet. (Op. ured.)

Italija in Jugoslovani.

»Agramer Tagblatt« piše: To kar hoče Italija ukrasti, uropati, je hrvatska, hrvatsko-slovenska domovina, očetnjava Jugoslovanov v monarhiji. Narod kakor je laški, ki se ni mogel sam osvoboditi in so ga morali osvoboditi druga ljudstva, ki so ga drugi narodi v imenu narodne italijanske ednosti osvobodili, tak narod tepa sedaj načelo narodnega edinstva z nogami in sega z drzno, grabežljivo roko po čisto jugoslovanskih ozemljih, po hrvatsko-slovenskih mestih, otokih in obalah, hoče na ta način vso bodočnost Jugoslovanov v monarhiji ogroziti in uničiti, hoče Hrvatov od Slovencev in Slovencev od Hrvatov ločiti, jih raztrgati, razdeliti ter jih večinoma prisiliti pod svojo oblast. Da tako ti Jugoslovani, razdeljeni in oslabašani, niti v eni niti v drugi državi, ne v Italiji in ne v Avstro-Ogrski, nikdar ne dosepejo do velike, lepe bodočnosti. Vojna, ki jo vodi Italija proti monarhiji, je vojna proti nam Hrvatom in Slovincem, vojna proti Jugoslovanom v monarhiji: kajti to, kar hoče Italija monarhiji s tem sramotnim roparskim pohodom odtrgati, je naša očetnjava, naša domovina, naša zemlja. Zato pa je samo po sebi razumljiva dolžnost vsakega Hrvata in Slovence, da vse stori, z vsem prispeva, vse žrtvuje, da se sramotna la-

ška namera razbije. Dolžnost, ki jo gotovo vsi, navdušeno zbrani ob habsburškem prestolu, ob starem cesarju, v polni meri in docela izvršimo. Saj gre za našo domovino, za cesarja proti najperfidnejšemu, najnesramnejšemu zakletemu sovragu hrvatsko-slovenskega naroda, vseh Hrvatov in Slovencev, vseh Jugoslovanov monarhijske.

Laški diplomati o Rusiji.

»Kölnische Zeitung« od 31. maja piše: Laški diplomati so menda o ciljih ruske mirovne in vojne politike bolje poučeni, kakor bi se dalo to pričakovati od sile, ki je bila 30 let v zvezi z Avstrijo in Nemčijo. Zato je prav zanimivo, kar piše prejšnji laški poslanik v Petrogradu Mela g e r i v »Nuovi Antologiji« o Rusiji:

Od leta 1905. sem sem doživel vstajenje Rusije iz najglobljeja ponižanja, dočkal sem gospodarski razvoj, ki ga je prinesla amurska železnica in agrarna reforma, in doživel sem vojaško in deloma pomorsko reorganizacijo. Najbolj je bil oškodovan ruski politični ugled. To priliko je porabil Aehrenthal, da anektira Bosno in da nastopi proti Srbiji, opirajoč se na »priateljski nasvet« Nemčije, to je na grožnje, pred katerimi je moral Izvolski odjenjati.

Od tedaj naprej je bilo dobro razmerje med Avstrijo in Rusijo razbito. Rusija je iskala stikov z Italijo, ne da bi bila želela, da Italija izstopi iz trozveze; Tittoni je na to pristal in tudi San Giuliano. Vojnih namenov Rusija ni imela, pač pa je avstrijski nastop proti Srbiji izzval svetovno vojsko.

V Nemčiji so podcenjevali vojaško moč Rusije. Kmetje, ki tvorijo štiri petine naroda, so še vedno taki, kakor so bili za Petra Velikega. Poznaajo le dva ideala: carja in rodno grudo. Izborni so za defenzivo in imajo tiste »čvrste živce«, katerim pripisuje Hindenburg zmago. Posledice ruske revolucije so Nemci precenjevali in niso računali z elementarnim sovraštvom do Nemcev, ki bo imelo tudi po miru za Nemce težke gospodarske posledice. Če Rusija zmaga, o čemer so prepričani vsi ljudje v Rusiji, bodo Srbijo povečali in tako zaprli pot nemški ekspanziji na Balkanu.

Zase bo zahtevala Rusija v prvi vrsti vzhodno Galicijo. Za to govore sledeči razlogi: 1. ker je bila stara posest kijevskih knezov; 2. ker živi tam 4 milijone Rusov (Rusinov); 3. da dobi Podolija boljše vojaško mejo. Proti temu pa govori: 1. Slovani v Avstriji bi bili oslabiljeni za 6 do 8 milijonov duš in bi postali malone brezvplivni; 2. monarhični princip v Avstriji bi silno trpel; 3. udejstviti bi se morala poljska avtonomija v nasprotju s politiko, katero so tirali zadnja desetletja.

Drugi trdni ruski cilj je posest Dardanel. Tej seveda nasprotujejo Grki, Bolgari in mnogi krogi na Angleškem.

Develi sovražnik.

Kakor smo že poročali, namerava republika San Marino na poziv Salandre in Sonnina napovedati vojsko Avstriji in Nemčiji. Republika San Marino, ki leži 13 km daleč od Rimini, je štela lansko leto julija meseca 11.257 prebivalcev in razpolaga z 950 vojak, katerim poveljuje 39 častnikov. No, upamo, da novi sovražnik ne bo odločil svetovne vojske.

Na begu iz Istre.

Od rojaka-ubežnika, ki je mnogo let prebil v Istri kot vodja tudi po Kranjskem znane velike trgovske tvrdke, smo dobili sledeči dopis:

Rovin! Kdor se je vozil kdaj s parnikom iz Trsta proti Pulju, gotovo ni pozabil imenitnega vtisa, ki ga napravi izdaleč na potnika to obmorsko mesto. Stoji na polotoku, ki sega daleč v morje, hiše se vzpenjajo po griču skoro druga nad drugo, preko vseh kraljuje impozantna bazilika z arhitektonično krasnim zvonikom v benečanskem slogu in vrh zvonika stoji bakrena soha svetnice, katero časti mesto za svojo varhino.

Pred vhomom v veliko lukso se razteza drug koničast polotok s krasnim dunajskim hospicem in malo lukso po vsi dolžini varuje otok Sv. Katarine, na katerem stojita dve lepi palači ruskega bogatina Milenskega, dočim se na nasprotni prostorneje iztegnjeni obali med olivami in lavorom belijo nežne vile rovinjskih veljakov.

Seveda je to mesto videti lepo le izdaleč. Zanimivo je takisto le tuju za kratak poset. Kdor se izkrca, se uveri prve pol ure, da je gnezdo prvega reda, ne lepše in ne grše od drugih gnezd ob obali. Kdor mora živeti v njem, no, ta mora biti skromen v vseh potrebah, celo najnujnejših, in ako je tujec, se mora čuditi izpočetka, da je življenje civiliziranemu človeku v mestu, čegar hiše so skoro splošno brez vsaki hiši in stanu najpotrebnejšega lokala, sploh mogoče.

A človek se privadi vsemu, tudi hišam — con permesso — brez stranišč.

Ko sem pred mnogimi leti prišel tudi jaz po morju v Rovinj, sem bil srečen zroč krasen razgled. Ali bode lepo tukaj! mi je bila edina misel. Da so se izpremenile te misli še isti večer v veliko bolj prozaične, da so se mi večale »težnje« in želje po beli in komodni Ljubljani, kulturni Rovinju naposled ni bil kriv, kriva je bila moja necivilizirana vsakdanost.

In vendar sem ostal; in ko sem na binkoštni ponedeljek siloma moral ostaviti mesto, bilo mi je vendar milo, da sem čutil mokro v očeh... Saj je vendar bilo tudi prijetno marsikdaj in kdo ve, ali bom videl še kdaj to zanikrno, umazano in vendar ljubo gnezdo.

Proti večeru na binkoštno nedeljo je bilo, ko sem sedel z ženo in nekaterimi znanci pred glavno kavarno na trgu: Vsi smo bili skrajno nestrpni. Duševna napestost se je čitala na vsakem obrazu. Izostali so sobotni časniki; slabo znamenje. Kaj bode?

Zdajci je zašumelo. Komandant je moral k poštnemu telefonu. Za malo hipov smo videli tekočega preko trga, za njim druge oficirje.

Pri pošti so zaprli vsa okna, uradovale se že itak tudi prej ni, zaprli so tudi glavne duri.

Za malo minut so se vrnili častniki na trg, čestitali so si, vse oči so bile obrnjene vanje.

»Gospodje, vojna!«

Skrajna napetost je odjenjala hipoma. Hvala Bogu! je mislil natihome marsikdo, a vsi smo čutili hropnost trenutja. Ubogi cesar! A še isti hip je prevladala besnost spricho nezvestega in brezčastnega ravnanja italijanskega. Po srih se je razlila mirna udanost, skalna samozavest se je pojavila v prsih vsem patrijotom.

Celo pri Italijanih smo videli pobite obraze. Mnogim bode vojna v občutno gmotno škodo in le-to prebilo Italijan najtežje: žep mu je pred scem.

V tem je pozval komandant policijskega šefa in italijanskemu konzulu so ukazali sneti savojški grb. Ko se je zgodilo, so zaprli njega samega.

Mož je Avstrijec, a je zakrivil mnogo političnih grehov. V zadnjem hipu ga je doletela težka roka užaljene domovine. Škoda, da mnogih njegovih sokrivcev, ki so ušli malo dni prej v blaženo Italijo, morda ne bode doletela več nikoli.

A težka usoda je doletela tudi nas. Oblastvo nam je priobčilo, da se mora v 24 urah izprazniti vse mesto, da ga morajo ostaviti vsi stanovniki brez izjeme, brez odloga.

Toda pogum! Naš cesar še živi in drži nad nami krepko roko in naš orel se ne boji italijanske srake, ki se hoče šopiriti s pavjim perjem.

Bog in sreča junaška!

Priložbe katoliškega časopisja v Italiji.

Kolin n. M., 3. junija. (Kor. ur.) »Kölnische Zeitung« izve iz Milana, da se katoliško časopisje Italije pritožuje nad nastopanjem duhovščini sovražne struje v radikalnem časopisju. Duhovščini se predbaciva pozivanje k begunstvu, strahopetnost pred sovražnikom in vohunstvo za Avstrijo.

K odredbam v Milanu.

Lugano, 3. junija. (Kor. ur.) Znani razglas novega milanskega poveljnika je Milance tako v živo zbudil, da jim je ministrstvo raje dalo zadoščenje in je vzdržavanje javnega reda zopet izročilo civilni oblasti.

Polet Zeppelinov proti Londonu.

Zračni napad na London.

London. (K. u.) »Times« izvajajo v uvodniku dne 1. junija: Predlagamo, če se ponovi napad iz zraka na London, kar se gotovo kmalu zopet zgodi, naj prej ko mogoče objavijo, koliko ljudi je mrtvih. Divje govornice so krožile včeraj po celi deželi. Baharija o miru v Londonu na nas ne napravljajo velikega vtisa, ker je velika večina prebivalstva bila poučena šele po jutranjih listih o napadu. Zasmehovanje, češ da so zrakoplovi povzročili malo škode, na nas čisto nič ne vpliva, ker je jasno, da so imeli obiski nemških zrakoplovov dozdaj bistveno le značaj poizkusa. Nemec je zelo dosleden in vztrajen človek. Ves narod bi storil le dobro, če bi ga smatral za resnega sovražnika.

Amsterdam, 3. junija. (Kor. ur.) Dopisnik Wolffovega urada je zvedel od zanesljivih strani, da je ob zadnjem zračnem napadu eden Zeppelinov dosegel Finchley na skrajnem severu Londona. Moral je torej preleteti večji del mesta. Povzročena škoda je glasom istega vira znatno večja nego se priznava.

O Zeppelinovih zrakoplovih.

Rotterdam. V Vlissingenu so 1. t. m. opazovali ob pol 8. zvečer nek Zeppelinov zrakoplov, ki je plul čez belgijsko ozemlje proti zahodu. V Oosburgu so opazovali ob 8. zvečer velik vodilni zrakoplov, ko je plul iz Antwerpna proti Severnemu morju.

Nemški pomorski napad v Finskem zalivu?

Stockholm, 4. junija. Nemški letalski napad na Helsingfors kakor tudi vesti o nemškem letalskem napadu na trdnjavo Sweaborg povzročajo v Petrogradu skrb radi usode Finske. Osebe, ki prihajajo s Finske, pripovedujejo, da se je v finskem zalivu vršil nemški pomorski napad in da je imelo rusko balistično brodogradništvo pri tem občutne izgube.

Preosnova rumunskega ministrstva.

Bukarešt. Trdi se, da namerava Bratianu izpopolniti svoje ministrstvo z nekaterimi konservativnimi politikami. Prvotno so nameravali pozvati v vlado tudi Take Jonescu, a so to opustili, ker se je preveč izpostavil.

Preosnova ogrskega ministrstva.

Budimpešta. Tukajšnji dobro poučeni politični krogi trde, da z imenovanjem barona Rosznerja za ministra a latere še niso končane izpremembe v ogrski vladi. Tisza namerava preosnovati še bolj svojo vlado in se je že po zaupnikih obrnil na najuglednejše ogrske parlamentarce, a dogovor še niso končali.

Przemysl zopet naš. — Naše čete prodirajo od zahoda in juga proti Luovu.

PADEC PRZEMYSLA.

Dunaj, 4. junija. C. kr. kor. ur. poroča: Včeraj so čete naglo ena za druge vdrle od vseh strani v Przemysl; z Bavarci so prišli na trg tudi jezdec Berndtove kavalerijske divizije. Kmalu nato je dospela pehota 10. armadnega zbora. Vladalo je nepopisno veselje, po cestah je občinstvo sipalo cvetlice, vihtelo zastave in jih razobešalo po hišah. V skladiščih so ostale velike zaloge; pa tudi drugega vojnega materiala se najde dosti v trdnjavi. Čete pa se niso mogle ustaviti v mestu, ker so se zagnale takoj za umikajočim se sovražnikom, ki je v kritje svojega odhoda postavil na višinah vzhodno od mesta oddelke in je te višine precej trdovratno branil. Naše čete so počasi preganjale sovražnika od postojanke do postojanke iz trdnjavskega pasu. Natančno število ujetnikov še ni znano.

× × ×

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Boji vzhodno od Przemysla. — Napredovanje proti Moscisli. — Novi boji ob Prutu.

Dunaj, 4. junija. Uradno se razglša: Tekom dneva so Przemysl čistili sovražnika, ki se je umikal v smeri proti vzhodu in ki se je poizkušal upirati z zadnjimi četami na vrhovih južnozahodno od Medyke. Zvezne čete zdaj griče pri Medyki napadajo. Z juga sem se je medtem posrečilo armadi Boehm-Ermolli, da je prodrla rusko brambno postojanko in da je sunila v smeri proti Moscisli naprej, od navedenega kraja so oddaljene naše čete le še nekoliko kilometrov. V teh bojih je bilo ujetih veliko sovražnikov.

Linsingenova armada je ob napadu zopet priborila nove uspehe. Rusi se od danes jutraj nadalje pred to armado umikajo.

Novi boji se razvijajo v zvezi z dogodki ob Sani in ob zgornjem Dnjestru na črti ob reki Prut. Povsod, kjer je poizkušal sovražnik napadati, je bil odbit z močnimi izgubami. Ujetih je bilo 900 mož.

Položaj ob spodnjem Sanu in na Poljskem ni izpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Napredovanje zavezniških čet vzhodno od Przemysla.

Berlin, 4. junija. Uradno se poroča: Pregnali smo ruske oddelke iz krajev Lehnen in Sehrunden vzhodno od Libave. Sovražni napadi ob Dubisi so se izjalovili.

Naše čete so po bojih dosegle kraje vzhodno od Przemysla in črto Belestreczyca - Toski - Pozdziaz - Starzava, ki vodi proti severovzhodu od Przemysla. Plen po padcu Przemysla še ni dožnan. Ruski ujetniki pripovedujejo, da so Rusi v noči od 2. na 3. junija uvedli na celo fronto armade Mackensena splošen napad, ki se je pa že takoj v začetku izjalovil. Nemške čete so naskočile višine na obeh straneh Kyslatyce, 22 km vzhodno od Przemysla. Linsingenova armada je na tem, da orekorači

APPONYI PRI CESARJU.

Dunaj, 3. maja. (Kor. ur.) Cesar je sprejel grofa Apponyija v avdienci.

Španska se oborožuje.

Tudi na Španskem, v domovini zloglasnega Ferrerja, je loža vneto na delu, da tudi Španka sledi Italiji v boju za »latinsko« civilizacijo. Španka je svoj čas proglasila svojo nevtralnost in kakor povsod, je morala gledati, da ima svojo armado pripravljeno, da varuje svoje interese. Ima pa tudi svoje »intervencioniste« in ti so zadnje čase morali postati precej glasni in nasilni, kajti ljudstvo se jim je ostro postavilo po robu. Vlada je sedaj prepovedala vse podobne demonstracije in pomnožuje svojo oboroženo moč, da zabrani vsak napad na Španko, ki ima svoje interese v Sredozemskem morju, v Afriki in na Gibraltaru, ki se kakor bodalo zadirja v špansko zemljo.

Vladna izjava.

Lyon, 2. junija.

»Le Progres« poroča iz Madrida: Z ozirom na nevtralistične demonstracije je španski ministrski predsednik Dato izjavil, da bo vlada odslej za naprej z največjo strogostjo zadušila vsakršnokoli demonstracijo. Vlada se trudi, da ohrani najstrožjo nevtralnost. Sedaj Španija pomnožuje svojo oboroženo moč in jo bo množila, dokler bodo razmere zahtevale. Oboroževanje pa ni napadalnega značaja in vlada to dela, da more zabraniti vsak poizkus napada na Španko, četudi kaj takega ni verjetno. Ministrski predsednik je dementiral, da bi v Španiji obstojale zunanje agenture, ki naj bi vodile intervencionistično gonjo.

spodnji tek reke Stry, severovzhodno od istoimenskega mesta.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

MANIFESTACIJE NA DUNAJU.

Dunaj, 3. junija. (Kor. urad.) Poročilo o zopetnem zasedanju Przemysla se je opoldne razglasilo s posebnimi izdajami ter je vsepovsod vzbujalo največjo radost. Mestna in zasebna poslopja so se okrasila z zastavami. Po cestah so se zbirale gručice, ki so v navdušenih besedah hvaležno slavile uspeh zavezniških čet. Zvečer se je vršil vojaški mirozov ob silni udeležbi veselo razporeženega prebivalstva. Pred vojnim ministrstvom se je uredil sprevod in po vznešenih patriotskih manifestacijah odkorakal ob zvokih godbe po Ringu, navdušeno vzklikajoč zveznim vladarjem in armadam in dvigajoč ogorčene klice proti Italiji. Drug sprevod je korakal od zvezde v Pratu k Albrehtovemu spomeniku, kjer se je vršila frenetična manifestacija za vladarje in zavezniške armade. Pred vojnim ministrstvom in Schwarzenbergovim spomenikom so se glasile patriotske pesmi in brezkraino vzklikanje vladarjem in zavezniškim armadam. Tudi iz vseh večjih pokrajinskih mest monarhijske poročila o navdušenih prireditvah v znamenje radosti in patriotskih manifestacijah.

Dunaj, 4. junija. Vse časopisje izraža svoje živahno veselje in globoko navdušenje, ker smo zopet vzeli Przemysl in pripisuje temu dejstvu poleg vojaškega tudi velik moralen pomen, kajti s tem je zraslo zaupanje zaveznikov v končno zmago.

VESELJE V BEROLINU RADI PRZEMYSLA.

Berolin, 3. junija. (K. u.) Krog poldna se je tu razširilo poročilo o zopetni osvojitvi Przemysla. Bliskovito hitro je prodiralo po mestu na vse strani in vsepovsod vzbujalo največjo radost in veselje. Časniki so priredili posebne izdaje, za katere so se ljudje kar topli. Povsod so se tvorile skupine, ki so navdušeno vsklikale zavezniškim armadam. Drug drugemu so klicali veselo sporočilo, in kakor odsvit solca je bilo čitati na vseh obrazih veliko veselje. Na javnih in zasebnih poslopih so razvili zastave v nemških, avstrijskih in ogrskih barvah, ki so veselo plapolale v zraku in daleč naokrog oznanjale zmagooslavje. Po odredbi vrhovnega poveljstva v pokrajinah se vrše jutri šolske slavnosti, nakar odpuste otroke domov. Listi v vznešenih člankih slave zopetno zavzetje Przemysla.

VESELJE V SARAJEVU RADI PRZEMYSLA.

Sarajevo, 3. junija. (Kor. ur.) Nad zavzetjem Przemysla vlada velika radost. Mesto je okrašeno z zastavami, zvečer je bil mirozov.

TUDI V CARIGRADU SE VESELE.

Carigrad, 4. junija. Vest o zopetni osvojitvi Przemysla so tukaj sprejeli z velikanskim veseljem. Mesto je slavnostno okrašeno

× × ×

SV. R. T. DAN V GLAVNEM STANU.

Dunaj, 3. junija. (Kor. ur.) Iz vojne poročevalskega stana se javlja: Sv. Rešnjega Telesa dan v glavnem stanu. V kraju, kjer je nameščen glavni stan vrhovnega armadnega poveljstva se je danes obhajala slovesnost sv. Rešnjega Telesa na posebno slovesen način. C. in kr. Visokosti presvetli nadvojvodi Karol Franc Jožef in vrhovni armadni poveljnik feldmaršal Friderik, kakor tudi službe prosti častniki vrhovnega poveljstva so se slovesnosti udeležili.

CESAR VILJEM V GLAVNEM STANU.

Dunaj, 3. junija. (Kor. ur.) Vojni poročevalski stan: Cesar Viljem je dospel v bivališče vrhovnega armadnega poveljstva, da čestita nadvojvodi Frideriku k današnjemu rojstnemu dnevju kakor tudi k zopetnemu zavzetju Przemysla. Pri obedu je cesar Viljem dvignil svojo čašo na važnost uspeha.

× × ×

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 1. junija. Generalni štab poroča 31. maja ob 2. uri popoldne.

Okoli Šawl se Nemci z ljutim ognjem ustavljajo naši ofenzivi; boji pa so vedno za nas ugodni.

Na naši fronti med Pilico in zgornjo Vislo smo od 12. do 24. maja ujeli 209 častnikov in 8617 mož.

V Galiciji se boji ob Sanu razvijajo tudi za nas ugodno. Naše čete uspešno nadaljujejo z ofenzivo in so v noči od 29. na 30. maja prestopile rečico Lubaczowko in zasedle vas Monasterko in pri tem povzročile sovražniku velike izgube. Sovražno ofenzivo, ki je šla od fronte Jaroslav—Radymno proti vzhodu, smo ustavili z ognjem.

Onstran Dnjestra smo 29. maja na fronti Zaderowacz—Bolešev—Zarowow odbili vse napade z velikimi izgubami za sovražnika. Po teh odbitih napadih so nato v noči od 29. na 30. maj začele naše čete z odločno ofenzivo in pri tem imele velik uspeh. Na tej fronti smo ujeli čez 7000 mož in 30 strojnih pušk. Sovražnik se je začel neredno umikati. Na ostali fronti nobene izpremembe. (Opozarjamo, da govori poročilo o dogodkih zadnjega ponedeljka. Kaj se je zgodilo že potem? Op. ur.)

× × ×

PROTI LVOVU.

Berlin, 4. junija. Armada generala Linsingena prodira v smeri proti Zydzowu, severovzhodno od Stryja, in se bori za odsek pri Dnjestru zahodno od Mikolajova. (Zydzow in Mikolajev ležita južno od Lvova ob Dnjestru. Pri Mikolajevu je Dnjester le še 35 km oddaljen od Lvova. Op. ur.)

NOVI BOJI PFLANZERJEVE ARMADE.

Vojni poročevalec »Reichspost« poroča: Ravnokar je došla vest, da se je velika bitka v srednji Galiciji prenesla tudi v jugovzhodno Galicijo. Levo krilo Pflanzerske armade, ki je naslonjeno na potok Bystrica—Solotwinska, je sedaj tudi zapletena v hude boje.

Rusi so spravili skupaj vse svoje rezerve proti Mackensenovi armadi dosedaj brez vsakega uspeha. Izgube sovražnika so tu velike.

Ofenziva armadne skupine Bothmer gre od Stryja čvrsto naprej. Obenem prodirajo čete podmaršala Szurmayja iz Drohobycza hitro proti severovzhodu.

Iz zadržanja sovražnika se vidi, da ni česar ne opusti, da bi zopet pridobil izgubljeno postojanko San—Dnjester. Rusom ne gre samo za Przemysl, temveč se boje že za Lvov, katerega izguba bi bila največje politične dalekosežnosti. Bitka bo najbrže še delj časa z enako silo trajala, ker oba nasprotnika poznata velik pomen teh bojev.

ARETACIJA TAJNIKA GROFA SZEPTICKEGA.

Stockholm, 4. junija. V Lvovu so Rusi našli zasebno tajnika metropolit grofa Szeptyckega, Izidorja Sdaneviča, ki se je po vhodu Rusov v Lvov skrival pred stražniki, in ga zaprl.

RUSINOV V LVOVU SE SLABO GODI.

Pariz, 3. junija. (Kor. ur.) Lvovski dopisnik »Temps« poroča, da je položaj večine tamkajšnjih avstrofilnih Rusinov zelo slab.

× × ×

NEMŠKO PRODİRANJE V VZHODNOMORSKIH POKRAJINAH.

Stockholm, 4. junija. Vojaški sodrnik lista »Birsévia Wjedomosti« piše, da je dovolj vzroka, da bodo Nemci napeli vse sile, da osvoje vzhodnomorske province.

RAZBURJENJE V VARŠAVI.

Krakov, 4. junija. V Varšavi vlada živahen nemir, katerega je povzročilo delovanje nemških letalcev. Nedaleč od postaje Brwinov varšavske železnice je padlo osem bomb in dve uri pozneje nad Utrato, ki je le 12 km oddaljena od Var-

šave, šest bomb. Nad Bjalystokom neprestano križarijo Zeppelin.

× × ×

DEKLE KOT LEGIONAR.

Krakov, 2. junija. »Nowa Reforma« poroča: V zadnjih dneh je prišlo s transporti ranjencev iz okolice Sandomierza več legionarjev, od katerih je bil najmlajši ranjen na obrazu. V bolnišnici se je pokazalo, da je navidezni legionar 16letna učenka z učiteljskega v Tarnopolu, ki se je pod imenom Ladislav Wisniewski skozi šest mesecev udeleževala vojnih operacij. Najprej je dekletu služilo pri sanitetni četi, potem je pa s poveljnikovim dovoljenjem stopila v vrste legionarjev in se udeležila vseh bojev. Iz krakovske bolnišnice so prenesli dekleta v neko zasebno hišo, kjer se je zavzela zanjo neka gospa. Dekle je prosilo samo to, da bi se njenega pravega imena ne izdalo.

Tam, kjer grme topovi.

(Dopis iz goriške Vipavske.)

Petek, 28. maja 1915.

V torek je zabobnelo, zagrmelo tam od naših solčnih Brd, pogorja okrog Gorice, tja čez čudovito lepo Vipavsko dolino preko Nanosa in Čavna: kot da se bliža huda ura, kot je ni še videla solčna Goriska. In topovi grme v presledkih neprestano svojo bojno pesem. In človeku se zdi, kot bi sanjal, skoraj ne more verjeti, da se v teh lepih majniških dneh res vrši boj v bližini nekaj kilometrov, boj za življenje in smrt, boj osobito za življenjski obstoj nas Slovencev, cele Avstrije. Najmočnejša in najljutejša kanonada je trajala včeraj (v četrtek) zvečer in danes do desete ure jutraj. Iz vipavskih hribov sem opazoval učinek in delo laških topov, postavljenih v Kojsem in št. Ferjanu, ki so s svojimi visoko v zraku razpokajočimi se šrapneli iskali postojanke naših baterij. Toda brezuspešno!

Danes krog poldne se je grom topov oddaljil in potihnil; danes krog 11. ure poldne je došla vest, da je sovražnik na celi črti vržen nazaj, Gorica prosta vsake nevarnosti. Poštni uradniki so bili pozvani, naj se zopet vrnejo v Gorico in zopet pričnejo z rednim uradovanjem.

V Gorici je življenje popolnoma mirno, le od daleč se čuje grom topov. V mestu je tudi vodja okr. glavarstva nam. svetnik dr. Rebek.

Gorica med bojem.

V Gorici kakor tudi po Vipavski dolini je zavladala ob prvem grmenju topov hipna konsternacija. Toda ljudje so se že tudi tej muziki privadili in Gorica je bila te dni — sicer precej od stanovalcev zapuščena — toda mirna. Prodajalne so med grmenjem topov poslovale naprej, ljudje so sedeli v kavarnah in promet se je vršil nemoteno. Okoličani in Vipavci so vozili domov turšico, posebno pa še krompir, katerega je prodajal deželni odbor po 5 kron kvintal, a vse to v kljub temu, da so se v pol ure oddaljenem Ločniku že v sredo jutraj pojavile italijanske prednje straže, da je v Kojsem vihrala razvita italijanska trikolora, da so včeraj Italijani obstreljevali državni kolodvor, da so v bližnji Solkan padali drobci šrapnelov in da so

sovražna letala

krožila nad mestom in okolico. Doslej so se vsak dan predpoldne pojavili sovražni letalci nad mestom, čez Vipavsko dolino, skrbno se ogibajoč čavenskega pogorja. Naši obstreljujejo letala s topovi in strojnimi puškami in baje se je posrečilo par jih sestreliti. En letalec je v torek zvečer vržl bombo v bližini Šempetra, kjer je baje ubil dva vola in neko žensko. V sredo jutraj je vržl sovražni letalec bombo v Biljah in sicer na Scanzionijevo zadružno opekarno in povzročil mal požar. Človeških žrtev ni bilo. Zanimivo je, da je italijanski letalec pogodil ravno hišo Scanzionijevo, ki je edini Italijan v Biljah in laški podanik.

Letel je nad Dornbergom, Batujami, Vel. Zabljami do kranjske meje, na nekaterih krajih precej nizko. Pri povratku so ga naši obstreljevali med Šempatom in Črničami s strojnimi puškami, toda žal brezuspešno.

Laške patrolje v Brdih. Rezjani.

Že binkoštni ponedeljek so se pojavile v Brdih sovražne patrolje in so prišle, kakor sem že omenil, celo do Ločnika. Zanimivo je, da je vsaki taki patrolji prideljen slovenski govoreči Rezjan, ki pozna po naših krajih vsako stezo. Gotovo se čudijo ljudje, ki so bili doslej navajeni gledati Rezjana le brusiti škarje in vezati lonce, sedaj korakati moško kot »bersaglieri« s pušo po naših pokrajinah.

Nek gospod iz Gorice se je mudil na binkoštni ponedeljek v svoji rojstni vasi Medani. Tedaj se je v vasi nenadoma pojavila laša patrolja. (Kakor je znano, so naši Brda in zapadno Furlanijo brez boja prepustili iz strateških razlogov sovražniku.) Posluževali so se Lahi v pogovoru z

Medanci slovenskega tolmača Rezjana. Vedli so se zelo vljudno. Ko so se pokrepčali z vinom in kruhom, katerega so prinesli s seboj, so se zopet vrnili. Hujše pa je bilo v št. Ferjanu. Tja je došla v torek neka laška kolesarska patrolja, stikala v hišah za avstrijskimi vojaki in odpeljala s seboj, kakor pripovedujejo begunci, župana Prinčiča, podžupana gostilničarja Terpina in občinskega tajnika nadučitelja Lud. Likarja. — V Kojsem so vzeli Italijani za tala baje župana veleposestnika Obljubka.

Izgube Italijanov so velike. Neka visoka vojaška oseba, ki se je udeležila boja pri Marijinem Celju, mi je pripovedovala, da je vse bojišče tam pokrito s črnici-askerji.

Dve laški stotniji pri Kanalu uničeni.

Laški vojaki - klobukarji (bersaglieri ali alpinci) so v noči med 30. in 31. majnikom postavili most čez Sočo med Kanalom in Bodrežom. Mi smo jim pustili, da so nemoteno izvršili svoje delo. Ob 3. uri jutraj sta prekorčili dve laški stotniji most. Komaj sta bili na naši strani, so začele rožljati naše strojne puške in kositi njihove vrste. Obe stotniji sta bili v hipu uničeni, tako da se je posrečilo samo osmim Lahom odnesti zdravo kožo. Od Lahov zgrajeni most smo nato mi zasedli.

Naši letalci.

Dne 2. rožnika je krožil med pol 6. in pol 7. uro jutraj avstrijski aeroplan nad laškimi postojankami pri Gorici! Vrnil se je nepoškodovan.

Boji na zahodu.**Nemško uradno poročilo.**

Nemci zavzeli Hoooge. — Tudi na ostalih točkah so Nemci imeli uspehe.

Berlin, 4. junija. Uradno se poroča: Z naskokom smo vzeli grad in kraj Hoooge vzhodno od Yperna, angleške protinapade pa krvavo odbili. Vzhodno od Givenchy v naše postojanke vdrla angleške čete smo s težkimi izgubami vržli zopet nazaj. Sladkorno tovarno v Souchezu smo zasedli. Močan sovražni napad pri Neuville se je zrušil v našem artiljerijskem boju. V gozdu Pretré se nam je posrečilo zopet pridobiti večino izgubljenih jarkov.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Francosko uradno poročilo.

Torek, 1. junija. Ob 3. uri popoldne. Okoli Arrasa luti boji. Ponoči smo vzhodno od ceste Aignoulletes Souchez prodrli do Boquetau, kjer se je nočni boj končal z našim uspehom. Na planoti vzhodno od Loretta smo se polastili nemške utrdbe. Zelo silovit je bil boj pri cukrarni v Souchezu; ujeli smo okoli 60 mož. V Vogezih smo v noči na 31. maj z velikimi izgubami za sovražnika odbili napad dveh nemških stotnij.

Ponoči poročajo:

V oddelku severno od Arrasa so se vršili siloviti boji. Zopet smo napredovali. Vkljub večkratnim protinapadom nas sovražnik ni mogel pregnati iz jarkov, ki smo jih vzeli v lesovju ob cesti. Tudi severovzhodno od kapelice v Loretto so se dvadnevni hudi boji ob cukrarni končali ugodno za nas. Ponoči jo je sovražnik sicer vzel, toda naslednjega dne smo ga pregnali in ostali gospodarji. Kljub protinapadom smo povzročili sovražniku veliko izgub. V »labirintu« južnovzhodno od Neuville—St. Naast jemljemo Nemcem utrdbo za utrdbo. Na severnem delu smo znatno napredovali in ujeli 150 mož. Obdržali smo vse priborjeno ozemlje. Na porobku gozda Le Prêtre nam je sovražnik po ljutem obstreljevanju vzel nekaj kosov jarkov, ki smo si jih včeraj priborili, toda ves ostali dobiček smo obdržali.

Nemško prodiranje v Alzaciji.

Montreux. »Baseler Zeitung« poroča: Nemci so otvorili boje v Alzaciji z močnim prodiranjem. Francozi so bili prisiljeni, da so bežali v dolino Largu in da so morali zapustiti svoje postojanke.

Novi vojni krediti.

Pariz, 4. junija. V zbornici je finančni minister zahteval za tretje četrtletje 1915 novih kreditov v približnem znesku 5600 milijonov. Od začetka vojne je zbornica dovolila 24 milijard.

Odlične belgijske dame obsojene v večmesečno ječo.

Bruselj, 3. junija. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Žena belgijskega justičnega ministra Cartona de Wiart je bila pred gubernamentalnim sodiščem v Bruslju radi neprestanega odpravljanja pisem na lastno roko, t. j. izognivši se nemški pošti in nemški cenzuri, dalje radi razširjanja prepovedanih spisov in končno radi pridržanja in uničenja nekega pisma, ki je bilo naslovljeno na nemško upravo, a je bilo pomotoma vrženo v njen pisemski nabiralnik, obsojena na tri mesece in štiriinajst dni ječe. Krivdo je v celem obsegu priznala. Obsojenko so, da dosluži kazen,

izročili berlinskemu poveljstvu kot civilno ujetnico. — Pred istim sodiščem je bila obsojena 16letna grofica Jonge d'Ardey na tri mesece ječe, ker je na boulevardu na najrobatejši način razžalila nekega nemškega častnika. Kazen je opravičena radi prostaskih izrazov, katere je rabila in ki kažejo nenavadno pomanjkanje vzgoje in takta. V ječo obsojena je bila tudi grofica stara mati, ker se je razžalitev udeleževala. Belgijskemu žensktvu bodo te obsojbe služile v svarilo.

Nov francoski rop patentov.

Frankobrod. »Frankfurter Zeitung« poroča: Uradni list francoske republike je 1. t. m. objavil postavbo, po kateri se Avstrijem in Nemcem vzamejo vse pravice na francoske patente in varnostne znamke.

Lansdowne naslednik Greyev.

Scheveningen. Iz Londona se poroča: Splošno se sodi, da je Grey nastopil zato dopust, ker namerava odstopiti. Istočasno se tudi naglašja, da je njegov naslednik Lansdowne pred vojsko intimno občeval z nemškim cesarjem Viljemom, ki je bil večkrat gost v njegovem gradu.

Caillaux o francosko-nemški vojski.

Berlin, 1. junija. Ameriški mornarični strokovni list »La Gazette Militaire« priobčuje izjavo bivšega francoskega ministrskega predsednika. On je rekel: »Naša vojska z Nemčijo je ponorel zločin. Vojsko je povzročil samo Delcassé, ki ne more nikoli odpustiti nemškemu cesarju, ki ga je prisilil po prvi maroški krizi, da zapusti ministrstvo. Od Rusije nima Francija pričakovati nobene hvaležnosti. Rusija nas bo pustila na cedilu, kakor hitro ji ne bomo mogli nič več dati denarja. Ko so prodrli Nemci v avgustu lanskega leta do Marne, sem zaklinjal vladodržce, da naj z nemškim cesarjem takoj sklenejo mir. Takrat smo se mogli poceni dobiti mir; ne bi izgubili niti pedi svoje zemlje, ker bi se Nemčija zadovoljila z vojno odškodnino in z obljubo, da ne gremo proti Berlinu. Sedaj je prepozno. Danes ne moremo skleniti miru niti brez denarja in brez zemlje.

Ameriška sodba o moči Nemčije.

London. (Kor. ur.) »Times« poročajo: »Evening Post« objavlja vtise nekega zelo znanega trgovca, ki se je mudil na bojni črti. Trгоvec izjavlja, da je v Nemčiji dovolj živih, da vzdrži vojsko. Nemško armado cenijo na 7 milijonov mož, 3 milijone jih pa urijo. Letnik 1915. še niso pozvali pod orožje. Bakra je v Nemčiji veliko. Zemlja je gospodarsko dobro obdelana. Kmetje dobe delavce iz ujetniških taborov. O Angliji je trgovec izjavil: Splošen vtis name je, da narod v celoti ne ve, kako resen je položaj.

Naši zrakoplovi nad Črne goro.

Chiasso, 2. junija. Iz Milana se poroča: »Corriere della Sera« poroča iz Cetinja, da so trije avstrijski letalci metali včeraj bombe na Bar, Plasnico, Virpazar, Podgorico in na železniško progo, kakor tudi na ladje, ki se nahajajo na Skaderskem jezeru.

Japonsko oboroževanje.

Iz Tokija se poroča 2. junija: Poslanska zbornica je z 232 proti 131 glasovom sprejela proračun. V njem je obsežen tudi kredit za dve novi diviziji, ki sta določeni za Korejo.

Boj za Carigrad.

Carigrad, 4. junija. Glavni stan poroča: Včeraj je bil na dardanelski fronti boj artiljerije in pehote le slaboten. Naše azijske obrežne baterije so uspešno obstreljevale sovražne postojanke pri Sedil-Bahru. Na ostalih bojiščih se ni zgodilo nič bistvenega.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLNI POTO. PILI DVE VELIKI ANGLEŠKI VOJNI LADJI.

Frankobrod, 3. junija. (Kor. urad.) »Frankfurter Zeitung« poroča: Nemški podmorski čolni so pri otokih Strato potopili angleško pomožno križarko, ki je obsegala 12.000 ton, pri Tenedu pa angleško linijsko križarko.

FRANCOSKO POROČILO O BOJIH PRI DARDANELAH.

Genf. Francosko poročilo o bojih pri Dardanelah dne 31. majnika izjavi: Na Dardanelah se dne 26. in 27. majnika ni nič važnega zgodilo. Dne 28. majnika smo zapazili, da delajo sovražni pionirji pod neko našo postojanko; izstrelili smo nato z velikim uspehom neko protimino. Zvečer so zasedli Turki neki strelski jarek, ki smo ga mi razstrelili. Naše čete so napadle z bajonetni in so postojanko zopet zasedle. Turke so celo prisilile, da so se udali. Med tem bojem so dohajale močne sovražne čete, da ojačijo krajni uspeh.

Ker je luna močno svetila, so jih videli naši topničarji, ki so jih z občudovanja vredno gotovostjo vzeli med dva ognja. Sovražnika je to demoraliziralo. Videli smo, da je druga z ročnimi granatami oborožena vrsta metala granate na prvo vrsto in izpolnila poraz. Sovražnik je izgubil vsaj 2000 mož. Ponoči od 29. na 30. maj so brezuspešno napadli Turki dvakrat neko novo postojanko, ki smo jo osvojili ponoči. Francoska armada je vzela 28. maja neko važno utrdbo na skrajni turški levici in je utrdila osvojeno ozemlje. Ponoči 29. maja so Turki ljuto obstreljevali novo postojanko, a napadli niso, ker jih je zadrževal ljut artiljerijski ogenj.

ZADNJE ANGLEŠKE IZGUBE.

London, 3. junija. (Kor. ur.) Najnovejši seznam o izgubah obsega 240 častnikov in 2000 mož.

Ultimat združenih držav Mehiki.

London, 4. junija. (K. u.) »Daily News« poročajo iz Washingtona: Predsednik Wilson je razposlal izjavo voditeljem strank v Mehiki. Ta izjava je istovetna z ultimatom in zahteva, da se mora takoj nehati državljanska vojska, sicer bodo nastopile Združene države, da napravijo konec revoluciji.

Razna poročila.

RUMUNSKI GLASOVI O PADCU PRZEMYSLA.

Bukarešta, 5. junija. (Kor. urad.) »Independence« piše, da bo strateški pomen padca Przemysla najbrže v tem, da bodo morali Rusi zapustiti Galicijo. List »Politique« pravi, da izguba Przemysla nikakor ne znači samo krajevnega poraza. Celo največji optimisti morajo spoznati, da se Rusom ne bo posrečilo, da bi se obdržali v Galiciji.

IZMENJAVA AVSTRO - OGRSKIH IN SRBSKIH INTERNIRANCEV SE JE PRIČELA.

Budimpešta, 3. junija. (Kor. ur.) Izmenjava interniranih moških izpod 18 in nad 50 let, kakor tudi žensk in otrok med Srbijo in Avstro-Ogrsko se je začela.

VPRAŠANJE O PREHRANI NA NEMŠKEM REŠENO.

Berlin, 5. junija. (Kor. urad.) V budgetni komisiji poslancev je podpredsednik državnega ministrstva izjavil, da je vprašanje o prehrani rešeno in da bodo Nemčiji ob novi žetvi ostale celo znatne rezerve.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLNI NA DELU.

London, 5. junija. (Kor. urad.) Ribiški parnik »Herold« iz Cardiffa je pri otoku Lundy potopil nemški podmorski čoln. Posadka se je rešila.

POŠKODOVANA RUSKA VOJNA LADJA.

Stockholm. Korespondenca »Noorden« poroča: Potniki, došli 2. t. m. s Finskega, pripovedujejo, da so čuli iz Finskega zaliva močno gromenje topov, ki se je čulo do Helsingforsa. V pristanišče Helsingfors se je pripeljala neka močno poškodovana ruska bojna ladja.

LAŠKO ROPARSTVO V CERKVAH IN SAMOSTANIH.

Poročilo laške vlade iz leta 1879. pravi, da so na Italijanskem razpustili — ne uračunši Rim — 4224 red. hiš, in sicer 3057 za redovnike in 1207 za redovnice. Na ta način je moralo zapustiti svoje domove 29.863 redovnikov in 23.999 redovnic, skupaj 53.862 oseb. Nadaljnih 38.478 duhovskih oseb so Lahi oropali imetja in 46.237 zasebnih pobožnih ustanov (zadušbin) so zatri. Glasom uradnega poročila iz decembra meseca 1877 je znašalo skupno število vseh dobrotelnih zavodov (opere pie), ki jih je upravljala država, 20.123, skupno premoženje teh zavodov pa okrog 12 milijard lir, t. j. približno toliko kron. Od dohodkov tega premoženja pa se je porabilo povprečno samo 31 odstotkov v dobrotelne namene tako kakor so bili namenili ustanovitelji, 69 odstotkov pa je porabila birokracija.

Po poročilu od 5. aprila 1878 se je bilo iz prodaje zaseženih cerkvenih posestev že izkupilo 535 milijonov lir; vključno temu pa velikanski primanjkljaj v državnem proračunu niso hoteli izginiti. Zato se je plenateljni ropar Fiskus leta 1884. drznil seči celo po imovini propagande, velike centrale za misijone celega sveta. Tako so temu zares plemenitemu kulturnemu namenu odtegnili 10 milijonov lir. Novi kazenski zakonik iz leta 1889. je uveljavil zloglasni paragraf »o zlorabi duhovske oblasti«. To določilo se dá raztegniti kakor gumijev trak in na vse načine zaviti. Predvsem je bil ta paragraf naperjen zoper agitacijo, ki bi šla za tem, da bi se zopet ustanovila cerkvena država. Kazni so različne in nimajo zgleda v podobnih slučajih drugod; tudi dosmrtna ječa mu je zagrožena, kdor bi delal na to, da se papežu vrne država. Nadaljni izbruh sovraštva do cerkve so bile mnoge prepovedi javnih proce-

sij sv. Rešnjega Telesa. To pa vse seveda v imenu »svobode«! Stara, gnala čarovnija, ki z njo »boritelji za kulturo« vedno in povsod nastopajo.

DEERNBURG SE VRNE V EVROPO.

New York, 3. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča: Zavezniki so nemškemu državnemu tajniku i. s. Deernburgu dovolili varren prevoz na poti domov v Nemčijo. Deernburg odpotuje 12. junija na krovu norveškega parnika na Norveško.

POGAJANJA SPORAZUMA Z GRŠKO IZJALOVLENA.

Stockholm. Rusko časopisje priznava, da so se izjalovila pogajanja sporazuma z Grško. Ruski listi poročajo iz Aten, da so ostali vsi napori brezuspešni, ker sporazum ne more jamčiti, da bi ostalo grško ozemlje nedotaknjeno.

Vojni svet v Petrogradu.

Basel, 5. junija. (Kor. urad.) »Baseler Nachrichten« poročajo: V Petrogradu so zadnje dni dospeli številni generali, bivši ministri in generalni guverner, ki služijo carju običajno kot svetovalci. Pričakuje se velik vojni svet.

Ljubljanske novice.

Ij Procesijo sv. Rešnjega Telesa na Telovo je vodil v stolnici prevzvišeni knežkošof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Bila je veličastna. Med društvu smo opazili S. K. S. Z., Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. Vojaštvo je tvorilo špalir pri Najsvetejšem in so se v Ljubljani nameščena vojaška poveljstva udeležila z deputacijami procesije, med njimi pl. Kleinschrott s častniki stacijskega poveljstva in voj. sup. msgr. Hromatka z vojaško duhovščino. Odpadla je pa vojaška godba in čete, ki so druga leta spremljale procesijo. Državne oblasti so zastopali vodilni uradniki, na čelu jim eksk. deželni predsednik baron Schwarz, deželno avtonomno upravo sta zastopala deželni glavar g. dr. Ivan Šusteršič in deželni odbornik dr. Pegan. Navzoči so bili tudi zastopniki kluba občinskih svetnikov S. L. S. in raznih uradov ter ravnatelji srednjih šol. Šole se letos procesije niso udeležile, ker so bile predčasno zaprte. — Šentpetersko procesijo je vodil župnik č. g. Petrič. Pri tej procesiji je sviralale salezijanska godba. Med udeležniki smo opazili načelnika kluba občinskih svetnikov S. L. S. v Ljubljani gospoda Ivana Kregarja.

Ij Stotnik Franc Rus umrl. Stotnik 27. domobranskega pešpolka g. Franc Rus je danes ob 11. uri dopoldne nenadoma preminul v vojaški bolnišnici v Leonišču. Bil je šele 48 let star. Bolezen si je nakopal ob vojnem službovanju v Bosni. Med vojaštvom je bil nad vse priljubljen kot izbrani, ljudomil predstojnik in vrl tovariš. Vse ga je čislalo kot in resnici zlato dušo. Med civilnimi krogi je vseskozi užival največje simpatije. Umrl je na operaciji žolča, odnosno na oslabelosti srca. Pogreb bo v ponedeljek popoldne ob 3. uri iz mrtvašnice v deželni bolnišnici.

Ij V VI. činovni razred je Njeg. Veličanstvo uvrstilo ravnatelja ljubljanske državne obrtne šole Ivana Šubica.

Ij Nesreči v Ljubljani. Schottler Ivan, kočijaž pri Milanu Rosner v Spodnji Šiški, se je v četrtek peljal po Celovski cesti s kolesom. Koslerjeva kočija je za njim pridrala, ga prevrnila in povozila. — Richard Firm, ključavničarski pomočnik v kemični tovarni v Mostah, je sekal železo. Drobec mu je odletel v desno oko in mu ga poškodoval.

Ij Nova baraka. Magistratni gremij je dovolil gđni Frank postaviti novo barako za trafiko na Koslerjevem vrtu poleg Pogajnička.

Ij »Kavarno Leon«, ki je sedaj na Starem trgu, premesti g. Leon Pogajnik v svojo hišo v Florijanski ulici.

Ij Novo vilo zgradi ob vogalu Bleiweisove ceste in Marmontove ulice Amalija Žerjov.

Ij Ustavljene zasebni telefonski pogovori. Te dni so bili ustavljeni v Ljubljani telefonski razgovori za privatne stranke. V včerajšnji seji magistratnega gremija je predlagal član gremija Iv. Štefe, naj bi gospod župan posredoval, da bi občinstvo v slučaju potrebe smelo telefonično klicati dež. bolnico, gasilno in reševalno društvo ter policijo.

Ij Trгоvec Krivic ranjen. Včeraj smo poročali, da je nekdo na trgovca Krivica, ki se sedaj nahaja pri vojakih na Stajerskem, po nesreči ustrelil. Nesreča se je zgodila v Radvanju pri Mariboru. Kakor se nam poroča, rana nikakor ni smrtna, ampak je bil g. Krivic zadet v ključnico. Izstreljena je bila iz puške le kapica. Rana je lahka.

Ij Umrlji so v Ljubljani: Adalbert Riha, c. in kr. stotnik 22. pešpolka. — Janez Gorenc, tesar-hiralec, 72 let. — Marija Jagodnik, služkinja, 36 let. — Josip Tusetschlager, sin finančnega nadpaznika, 1

mesec. — Anton Ungerer, predmojster gorskega topničarskega polka št. 14.

Ij Lonec vrele kave povzročil smrt. Dveletna hči posestnika Janeza Zalepca iz Ihana št. 48 je 2. junija sedela na ognjišču, prevrnila je lonec vrele kave, se poparila po nogah in životu ter je včeraj v bolnici umrla.

Ij V ruskem ujetništvu je praporščak Ivan Zorc.

Ij Podružnica c. kr. priv. avstr. Kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani naznanja, da je bilo pri njej 5½% avstrijskega vojnega posojila iz leta 1915. dalje podpisano: Anton Luckmann, zasebnik v Ljubljani, 25.000 K; tvrdka Josip Zidar v Ljubljani 5000 K; Marija Silvia Meese, stotnikova soproga, sočasno v Ljubljani, 5000 K; Marija Sperner v Ljubljani, 200 K.

Ij Pozor! Obrtniki in trgovci se opozarjajo, da poteče rok dolžnosti naznanila snovi, ki vsebujejo dušik, dne 8. t. m. in jih je naznaniti s stanjem zadnjega dne meseca maja. Tudi za kovine poteče rok dolžnosti naznanila dne 8. t. m. Ravnotako poteče rok dolžnosti naznanila dne 8. t. m. za nepodelano ovčjo volno, in sicer po stanju z dne 1. t. m. Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata.

Ij »Kino Central« v deželnem gledališču. Danes nov, bogat spored. Glavna točka tega sporeda je velika drama »Kralj morja«, katere motiv je povzet iz znanega romana »Fužinar«. V dramu nastopa svetovnoznana igralka za kino, Mercedes. Na sporedu so dalje novi kinematografski posnetki vojnih dogodkov, več humorističnih slik in krasni posnetek po naravi: »Čar lagune«. Ta spored se proizvaja tudi jutri v nedeljo in v ponedeljek. Danes so predstave ob 6, 7. in ½9. uri; jutri v nedeljo pa ob ½11. dopoldne, ob 3., 5., 6., ½8. in 9. uri zvečer.

Ij Semenji. V sredo so prignali na semenj 832 glav živine, in sicer: 144 konj, 204 vole, 134 krav, 21 telet in 309 prašičev za rejo.

Ij Žensko torbico z denarjem je našla neka ženska na poti od Ljubljane na Posavje. Dobi se: Stožice št. 34.

Dnevne novice.

+ Cenj. naročnike na deželi vnovič opozarjamo, da poštni promet še sedaj ni normalen in torej uprave ne zadene nobena krivda, ako se list zakasni. Časopis se odda redno vsak dan na pošto, toda poštna uprava ga more odposlati le v toliko, kolikor so ji na razpolago vlakci.

+ »Domoljubovi« in »Bogoljubovi« naročniki naj potpre še nekaj dni. Ko se uredi promet na železnicah, bo takoj vsem ustrezno.

+ Želja Slovencev in Hrvatov. Sedaj se borimo proti zavratnosti, ki so jo izlegli brezvestni laški diplomati. V tem položaju prihajamo z željo, naj bi se v vseh poročilih o dogodkih na bojiščih nikjer ne imenovali popolnoma in od nekdaj slovenski in hrvaški kraji z njih spakodanim laškim nazivom (Canale = Kanal, Santa Lucia = Sveta Lucija, Coglio = Brda itd.). Nazivi dalmatinskih hrvaških otokov naj bi bili vedno pristno hrvaški in ne vsi kraji zopet italijanski. Ne smemo sami dajati »nevtralcem« uverjenja, da imajo Italijani sploh kako pravico zahtevati naše pokrajine!

+ Vsi proti Italiji. Osješka »Hrvatska Obrana« poroča iz zanesljivega vira, da se je v liško-krbavski županiji na Hrvaškem priglasilo okoli 20.000 možkih kot prostovoljci v vojski proti Italiji.

+ Ministrski predsednik pri cesarju. Cesar je na praznik sv. Rešnjega Telesa sprejel v daljši posebni avdienci ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

+ Dalmatinsko prebivalstvo lojalno. Zader, 3. junija. (Kor. ur.) Na vojno napoved Italije je dalmatinsko prebivalstvo odgovorilo s patriotičnimi manifestacijami in zatrdilo, da bo z vsemi močmi sodelovalo, da se krivičnim in protinaravnim aspiracijam Italije na jadranske dežele z železno orožno silo napravi konec.

+ Župani in občinski svetovalci so oproščeni od črnovojniškega pregledovanja, če bivajo sedaj v svoji občini. To pa ne velja za druge odbornike občinskega odbora, katere veže dolžnost, da gredo k pregledovanju. Istotako morajo tudi občinski tajniki k pregledovanju.

+ Prekrasna procesija sv. Rešnjega Telesa v Bohinjski Bistrici. Iz Bohinjske Bistrice se nam poroča: Pozni rodovi bodo govorili o letošnji procesiji sv. Rešnjega Telesa.

V veliko spodbudo vseh so se vsi udeležili procesije z največjo pobožnostjo. Skoro vsi so molili iz molitvenika, na prsih pa imeli sveto podobo. Poleg običajnih banderov smo imeli tudi zastave. Cesarsko in hrvaško zastavo s podobo presvetega Srca

sta nosila dva gospoda častnika, slovensko pa naš vrli g. župan in spremstvu občinskega odbora v narodni noši.

K sklepu slovesnosti smo dali duška svojim patriotičnim čustvom ter vsa cerkev je stoji zapela večnolepo: Bog ohrani, Bog obvari, nam cesarja, Avstrijo.

+ Vztrajnost naših vojakov. G. dr. Franc Kotnik, ki se je bojeval na severnem bojišču in je bil za hrabro vedenje pred sovražnikom tudi odlikovan, poroča, da je zbolel na bronhialnem katarju in grizi. Deset dni je bil v bolnišnici v Aradu in od 21. maja je v Ptuj. O naših vojaki piše: »Občudovati je vztrajnost naših vojakov, ki so zelo pridni in izborni vojaki. Naši južni zavezniki so perfidni, a upamo, da dobe batine, kakor so jih se vedno dobili. Stari Radetzkyjev duh mora prešiniti našo armado. Pozdrave vsem znanem!« Brat g. profesorja dr. Fr. Kotnika, Benedikt, ki služi pri 8. lovskem bataljonu, je bil ranjen v nogo in se nahaja v Marmaros Szigetu.

+ Narodove žrtve. Iz Maribora poročajo: Strojvodja Franc Kramaršič, kateri je bil v bitki z Rusi pri Grodeku ranjen od kosa šrapnelovega v levo pleče in je ležal več tednov tudi doma prehlajen, umrl je 23. maja 1915 v Mariboru. Udeležil se je več bojev z Rusi v Galiciji in si je priboril častno pohvalo v Stryju, kjer je rešil vojaški vlak (municijo). Večkrat je zanimivo pripovedoval, kako je bilo tedaj. V 41. letu svoje dobe zapustil je hrabri junak ženo s štirimi otroci. Doma je bil iz Žužemberka na Kranjskem in je v Mariboru služil 16 let pri c. kr. priv. južni železnici kot vesten in zvest strojvodja. Bil je blag mož in dober domoljub. Da je bil priljubljen pri ljudeh, pokazal je velik spreved iz hiše žalosti na pokopališču v Studencih. Bila padlemu junaku zemljica lahka na tleh domačih. Ž njim je v večnosti pred 14 dnevi tudi umrla sestra Alojzija, poročena Walland. Pokopana je v Ljubljani. Njegov brat Jožef, strojvodja v Ljubljani, umrl je kot četovodja pri pionirih vsled prehlajenja v dunajskem Novem mestu. Bratranec Izidor Kramaršič je lani jeseni podlegel hudi rani, katero je zadobil v boju z Rusi pri Opatovu kot četovodja. Leži v Prahi. Brat rajnega Franca, korporal Roman, močno ranjen v desno roko se zdravi v bolnišnici na Dunaju. Bog daj njemu zdravje in milost.

+ Krepična sredstva za »naše ljube na vojnem polju«. Občinstvo vseh slojev kaže pogosto glinjivo prizadevanje, stanje svojcev na vojnem polju olajšati s pošiljavami raznih krepičnih sredstev. Žal, da se kupujejo pogosto stvari, katere sestajajo iz raznih brezvrednih snovi, kakor na primer čajne konzerve, rumova kava, punč-romoit in drugo, iz čegar odcetek niti ne spominja na kavo ali punč, temveč je le to neka nevžitna tekočina. Kot »tekoči proviant za naše ljube na vojnem polju« se priporoča vsake vrste ničvrednih alkoholnih pijač, navadno v obliki osminke litra, čegar vrednost je večkrat osmero pretirana. Občinstvo se torej opozarja, naj bo bolj previdno pri nakupu takih daril za svojece v vojni.

+ Velika nesreča. Iz št. Ilja v Slov. gorah se nam poroča: V nedeljo, dne 30. maja, popoldne je nad Ceršak in Selnico ob Muri s severne strani prihrumela huda nevihta. V Ceršaku imajo že nad 40 let navado, da na občinskem hribčku streljajo zoper točo. Krogi pol 5 ure popoldne se je nenadoma iz strelske utice zasilal izvanredno močen pok, utica pa je bila kmalu zakrita v gost dim. Vnel se je smodnik in pet možnarjev se je naenkrat sprožilo. Župan Anton Hauc, 18letni Anton Stani, 16letni Jožef Hercog in hlapec Jožef Ducman se bili naenkrat vrženi na tla in so ležali v mlaki krvi. Županu Haucu je zdrobljena desna roka, razmesarjena prsa in desna polovica glave, ostali trije pa imajo manj nevarne poškodbe. Domači č. g. kaplan mu je podelil sveto poslednjo olje, zdravnik dr. Venigerholz mu je dal zasilne obveze. Ob sklepu lista smo dobili poročilo, da je g. Hauc sinoči ob 11. uri mrli. Svetila vrlému možu, vnetemu in zvestemu našemu pristahu, večna luč! Vrlim našim Cirberžanom, posebej še pa Haučevi obitelji, naše sozlagje ob tej strašni veliki nesreči! — Poroča se nam še, da je v strelsko utico najbrže udarila strela. — G. Hauc je bil 33 let župan obmejne občine Ceršak. Njegovo ime slovi daleč na okoli. V znani šolski aferi je bil Hauc tarča sovražnih pšic. A mož kremenitega značaja ni vrigel puško v koruzo. Rešil je čast svoje občine. Slava, nesmrtna slava njegovemu spominu!

+ Iz Pivke so pri Postojni potegnili truplo nekega vojaka, najbrže nekega Stefana Trummer, ki je padel v vodo, ko je lovil rake.

+ Umrla je 26. majnika po vsem Dolenskem dobro znana gostilničarka in posestnica gospa Jožefa Hribar, rojena Košak, »pod Gabrom«. Pokojna je bila sestra umrlega našega poslanca Fr. Košak iz Grosuplja in Josipa Košak iz Mirne

peči. Kdo ni poznal prijazne in postrežljive »Jerajevе mame« pod Gabrom? Vsakdo se je rad oglašil v pošteni in vzgledni gostilni, pa je bil tudi skrbno postrežen. Njena hiša je bila še ena izmed tistih gostiln, kjer so se shajali popotniki raznih stanov in so se tudi lahko mirno in pošteno pokrepčali. Usmiljena je bila posebno do revežev, domačih in tujih. Koliko tujih potnih siromakov se je oglašalo dan na dan v njeni hiši, vsak je dobil kak podpora. Dolgo vrsto let je vodila sama veliko gospodarstvo vse v najlepšem redu; to vedo posebno posli, za katere je skrbela kot dobra krščanska gospodinja. Kako priljubljena da je bila daleč na okrog je pričal njen velik pogreb. Počivaj mirno poleg svojega soproga v Velikem Gabru!

— **Solnograški gostilničarji napovedujejo, da ne bodo več točili piva.** Gostilničarji so na nekem shodu protestirali, ker je kartel pivovaren cene piva zopet povišal za 3 do 4 krole pri hektolitru piva, dasi je šele ob Velikonoči cene zadnjič povišal za 5 kron 60 vin., vsled česar so gostilničarji povišali cene piva za vrček od 18 na 22 vinarjev, a jih je državno pravdnikstvo prijelo zaradi draženja. Gostilničarji napovedujejo, da ne bodo več točili piva, če se bo pivo tako dražilo.

— **Ženam v tolažbo.** Iz ruskega ujetništva se je oglašil Jožef Papeš iz Orešja, župnija Šmarjeta na Dolenjskem. Nazadnje je pisal svoji ženi 8. septembra iz Ljubljane, potem ne več. 1. majnika pa dobi žena imenovanega pismo iz ruskega ujetništva iz Beresovke (Sibirija), v katerem ji poroča, da je bil ranjen ujet meseca septembra, da je že zdrav in da ji je že večkrat pisal. Seveda je bila žena, ki ga je prištevila mrtvim, silno vesela. Žene, le upanje pa korajžlo! Marsikatero pismo, oziroma dopis se izgubi tudi od vaših dragih, ki morda pisarijo, ki pa se izgubi. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil dne 30. maja Ivan Zajec, delavec tobačne tovarne v Ljubljani, posestnik, stanujoč na Karlovski cesti št. 10. Ujet je bil v Przemyslu, sedaj se nahaja v kaspiškem ozemlju v Rusiji. Piše, da je še živ in zdrav. — Oglašil se je po devetih mesecih iz ruskega ujetništva Ivan Zupančič pri 7. lov. bat., iz Dev. Marije na Polju. — Iz ruskega ujetništva se je po štirih mesecih oglašil Franc Jankar. Piše, da je živ in zdrav.

— **Tuji naseljenci morajo v 48 urah zapustiti Maribor.** Mariborski listi poročajo: Iz državnotolijskih ozirov se je odredilo, da morajo tuje osebe, ki so se natile med vojsko v mestu, Maribor zapustiti v 48 urah in da se morajo naseliti v ozemljih severno od Spielfelda. Prepovedano je, da bi se smeli v Mariboru še naseljevati tuji.

— **Zatvoritev šol in zavodov v Mariboru.** Dne 26. m. m. so zaprli v Mariboru državno realno in državno gimnazijo.

— **Štajerska deželna postava v obrambo planinskih cvetic potrjena.** Cesar je opdpisal po štajerskem deželnem zboru sklenjeno postavo o varstvu planinskih cvetic.

— **Uredniška tajnost pred sodiščem.** V neki sodnijski zadevi je razsodilo badensko sodišče v Kerzingenu, da je neki urednik upravičeno postopal, ker ni hotel izpovedati, kdo da je listu dopisal neko poročilo. Deželno sodišče v Freiburgu se je pridružilo razsodbi prve instance in je odklonilo pritožbo.

— **Popravek k seznamu izgub.** Major 2. bos.-herc. p. Jeras Josip, ranjen in ujet, je bil svoječasnno označen za ranjenega.

— **Nesreča z avtomobilom.** Trgovec Maks Japelj v Gorenjem Logatcu se je peljal danes jutraj ob 4. uri z vojaškim stražnim avtomobilom proti Vrhniki. Avtomobil se je pri zavori hipno ustavil. Japelj je stal z dvema vojakoma na avtomobilu. Avtomobil je odrinil naprej in Japelj je padel znak na cesto. Polomil si je na desni strani rebra in se poškodoval na glavi, da mu je silila kri iz ust. Obema vojakoma, ki sta tudi padla iz avtomobila, se ni ničesar zgodilo. Ponesrečenec je bil takoj prepeljan v deželno bolnico.

— **Nasilni berač.** Od št. Jakoba ob Savi se nam poroča: V soboto, dne 29. maja, je prala mlada žena pri malem mostičku ob Savi. Prišel je mož, okrog 40 let star, ter ji hotel storiti silo. Ušla mu je čez vodo domov. Mož je obenem berač, toži, da ima giht, ima nekoliko nakriviljene lase in zahteva po hišah kaj boljsega za prigrizek. Beračil je še v soboto po št. Jakobu. Priporočamo ga sl. orožništvu, kajti je še prost kot ptič.

— **Begunci in poljska dela.** Poljedelsko ministrstvo je zaznalo, da se poljedelci ne poslužujejo prilike, da porabijo begunce za poljska dela v tisti meri, kakor bi bilo pričakovati z ozirom na važne interese poljedelstva in spričo dejstva, da je radi velikega pomanjkanja poljskih delavcev sila težavno, dobiti sposobne delavce. Poljedelske glavne korporacije so se vnovič povabile, da to akcijo na najboljši način podpirajo v poljedelskih krogih ter jo na primeren način, posebno v strokovnih listih razglase. Interesentje se opozarjajo, da se iz izraza »begunci« ne sme sklepati, da gre tu za vsakovrstne osebe,

ki so tekom vojne pribežale iz Galicije. V pošteve prihajajoči delavci so vseskozi osebe, ki so bile pred vojno na Nemškem, Danskem, Švedskem in po notranjih avstrijskih deželah zaposlene kot poljedelsko kvalificirani delavci, pa se na jesen niso mogle povrniti v svojo domovino ter bile radi tega nastanjene v koncentracijskih taboriščih.

— **Cene moki in kruha v Nemčiji znižali.** C. kr. koresp. urad poroča iz Berlina: V zadnjem popisovanju zalog moke in žita so dognali, da so zaloge zelo velike. Najvišje cene moki in kruha so zato s 7. t. m. znižajo in se pomnoži peka peciva iz čiste pšenične moke. Znižajo se tudi ostale cene peciva v celi državi.

— **Podzemeljski delavci.** Ministrstvo za notranje stvari je podzemeljskim delavcem v premogokopih, in sicer samo njim, ne pa tudi njihovim rodbinam dovolilo do nadaljnjega zvišanje dnevnih količin moke, oziroma kruha za 50 odstotkov, torej na 300 g moke, oziroma 420 g kruha. Pri tej priliki je treba vnovič z vsem povdarnostjo opozoriti, da se je morala relativno majhna racija določiti radi pomanjkanja zalog, in da bi prebivalstvo samo najbrdkeje občutilo, ako bodo vsled prevelike porabe v sedanjem času, v naslednjih mesecih zaloge popolnoma nezadostne in se bodo morali ljudje vsled tega zadovoljiti z najpiclejšimi racijami moke in kruha.

— **Poziv glede preskrbe vojnih in sanitetnih psov.** Svetovna vojna, v kateri se mora boriti naša domovina zoper celo vrsto sovražnikov, zahteva vsled njenega obsega in taktike posebne oskrbe, in med to spada posebno uporaba psov. Prebivalstvo, ki je doslej v domoljubnem prizadevanju sledilo pozivu in preskrbelo sanitetne pse, lahko sedaj uvidi, da je njih požrtvovalnost rodila lepe sadove. Koliko hrabrih sinov naše domovine so te zveste živali rešile smrti, brezmejnih, nepotrebnih bolečin ali sramotnega ujetništva. Na tisoče naših hrabrih bojevnikov živi po ranitvi dalje, za svoji domovini izkazane žrtve imajo pravico, da jih rešimo njih bednega stanja. Poleg uporabe sanitetnih psov pridejo v poštev kot posebno važna vojna oskrba tudi vojni psi. Da se prepreči nenadni napadi patrol, da se pri ujetniških transportih in taborih, dalje pri straženju mostičev in drugih vojaških objektov štedi z moštvo, zlasti pa še, da se prepreči grozno delovanje plenilcev na bojišču itd., je vojna uprava začela uporabljati pse, katerih zatorej potrebuje še silno veliko. Končno zmago naše pravične stvari bomo dosegli, če bodo vsi sloji prebivalstva storili svojo dolžnost v splošno korist. Brezmejna je v vsakem oziru požrtvovalnost tudi onih, ki niso v vojni in na njih požrtvovalnost se obračamo s pozivom, da v to svrhu prepustijo c. in kr. vojni upravi kolikor mogoče veliko psov. V prvi vrsti se ozira — ne glede na spol — na zane štiri pasme policijskih psov (Airedale-Terrier, nemški ovčarski pes, Dobermannpici in Rottweiler), pridejo pa v poštev tudi pasme, ki so pripravne za čuvanje in osebno varstvo. Psi bi se morali prepustiti vojni upravi brez vsake okoldnine; ako se povrne pes z bojišča, preide potem zopet v last svojega gospodarja. Le v prav izrednih slučajih bi vojna uprava kupila psa. Vsa pismena vprašanja, prošnje, poudbe in darila pa treba nasloviti na: »Generalsekretariat des österr.-ung. Polizei- und Kriegshundevereines, Wien, VII., Kirchengasse 41«; tamkaj se na poprejšnja pismena vprašanja dobijo tudi ustmena pojasnila. C. kr. deželna vlada za Kranjsko. V Ljubljani, dne 27. maja 1915.

— **Telečja jetra zdravilo proti tuberkulozi.** Znanstveno preiskovanje je dokazalo, da telečja jetra v presnem stanju obilujejo z lipoidi in fermenti, organskimi substancami, ki imajo to svojstvo, da druge organske snovi kemično pretvarjajo, ne da bi se sama izpremenila. To je vzbudilo dr. A. Zironija, specialista za tuberkulozo, da v svojem sanatoriju v Cremoni zdravi bolnike s telečjimi jetrami. Po poročilu »Klinično-terapeutskega tednika«, ki ga v Berlinu-Wilmersdorfu urejuje dr. W. Rothschild, je dosegel dr. Zironi s svojo metodo zdravljenja nepričakovano ugodne uspehe. Za poizkus je zdravil samo težko bolne, ki so imeli že oba dela pljuč okužena s tuberkulozo, in to one, ki so bili ravnokar sprejeti v bolnišnico, kakor tudi one, ki so se že delj časa zdravili. Vsak bolnik je dobil dnevno 100—250 gramov sirovih telečjih jeter. Oni bolniki, ki so se že zdravili medicinalno, se niso hoteli zdraviti na ta način, ter so se mu upirali, tako da je opustil zdravljenje s telečjimi jetrami, med tem ko so se oni, ki so bili ravnokar sprejeti v bolnišnico, radi zdravili po tej metodi, ter so bili doseženi veliki uspehi. Splošno se je stanje bolnikov hitro popravljalo, tek se jim je povrnil in telesno so se ojačili, a kar je najbolj važno, se je moglo opaziti na pljučih, da se bolezen obrača na bolje. Dr. Zironi bo nadaljeval s tem načinom zdravljenja ter bo v znanstvenih razpravah poročal o uspehih, za katere upa, da bodo ugodni.

Kako je bilo v Trstu prve dni po napovedi vojske Italije.

O tem piše tržaška »Edinost«:

Najneverjetnejše stvari se raznašajo zadnje dni po Trstu. So ljudje, ki so trdno prepričani, da so italijanske čete že v Nabrežini in da jim je torej treba le še par korakov, pa bodo v Trstu, kjer bodo s kostmi in dlako vred pohrustali vse, kar je slovenskega, ali pa pometali v morje. Drugi zopet trdi, da je govoril z begunci iz Furlanije, Gorice, soške doline, in da ti prisegajo na izveličanje svoje duše, da je cela Furlanija z Gorico vred v italijanskih rokah, vsa soška dolina, Kanal, Tolmin itd. že vse zasedeno po laških bersaljerih in alpinih. Nedavno je pol Trsta verjelo, da gori ladjedelnica v Tržiču, zažgana po italijanskih letalcih, in ljudje so kar trumoma drli na pomol sv. Karla gledat ta »grozno veličastni« prizor. In popoldne, ko je solnce posvetilo z zapadne strani, se je videl nedotaknjen, kakor je bil pred začetkom vojne. V Rojanu so bili pred nekaterimi dnevi trdno prepričani, da je nad Trstom, in prav posebno nad Rojanom, frčal »tič«, to se pravi sovražni letalec, in vse polno je bilo ljudi, ki so slišali, kako so po Rojanu pokale — bombe, ki jih je metal letalec. Takšnih neumnosti se čuje dan za dnem toliko, da morajo v resnici zmešati možgane pred vsem zenskam, ki so že itak v večnem strahu, da bi se jim ne zgodilo kaj. Zato pa je tem bolj obsojanja vredno, da raznašajo take neumnosti celo drugače resni moške in tako širijo razburjenje in strah. Da pokažemo, kako nastajajo take razburilive vesti, naj navedemo naslednji dogodek: V neko kavarno je nedavno prišel neki gospod, ki je pripovedoval, da je pravkar čital v večernem »Piccolu«, da je mestni tramvaj povozil nekega dečka, ki je ostal na mestu mrtve. Vse je hotelo imeti večerni »Piccolo«, da čita o tej nesreči. Po dolgem času so prišli šele na to, da je vse skupaj dovtip, ko vendar ni ne »Piccola« ne tramvaja več. Tako je z drugimi takimi vestmi. Tupatam ima stvar morda nekaj resnične podlage, toda raznaša se med ljudstvom tako pretirano, da izmišljotina popolnoma zakriva resnično jedro. Tako je bilo z onim sovražnim letalom, ki so ga res opazovale razne osebe, ki pa ni vrgel na Trst nobene bombe, pač pa morda, in to tudi samo »morda« — uradno potrjeno to ni — tam gori kje na Krasu. In vendar so slišali po Rojanu pokati bombe. Opazovalci, ki niso vojaki in nimajo prakse v opazovanju vojnih dogodkov, sodijo največkrat ravno nasprotno, kakor je v resnici, in odtod potem take govorice, tako razburjenje in tak strah. Zato se obračamo z vso resnostjo na naše občinstvo, naj ne verjame takim abotnim vestem in naj celo tudi ne zaupa svojim lastnim, neizvežbanim očem in ušesom, kajti razburjenje in strah napravljajo le premnogokrat iz muhe slona. Naj zaupa uradnim poročilom, ki so sedaj edina, ki sploh morejo prihajati v Trst, ker je vendar ves poštni, brzojavni, telefonski in celo tudi osebni promet Trsta z zunanjim svetom popolnoma pretrgan. Kako naj vendar kdo prinaša vesti s Krasa, ko ne sme nihče iz Trsta gori in prav tako nihče s Krasa doli? Ljudem pa, ki trosijo take neresnične razburilive vesti, pa svetujemo prav resno, naj molče. Če so že sami taki strahopetci, da vidijo za vsakim vogalom strah, naj vsaj ne plašijo drugih. In vprašujemo jih popolnoma resno: če se vam sedaj tako zelo tresejo hlače, kakaj, vrača, pa niste izginili iz Trsta, ko je bil čas za to? Sedanji položaj v Trstu zahteva mož, ne pa strahopetnih bab; zato ostanite s svojim neumnim blebetanjem doma za pečjo in ne delajte zgage tistim, ki hočejo vzdržati ljudstvo mirno in samozavestno. Batj se ni treba nikomur ničesar. Za to je poskrbljeno z vso resnostjo.

Paša in krma po tujih gozdih.

C. kr. deželna vlada je zvedela, da menijo kmetovalci po nekaterih krajih v deželi, da smejo letos neomejeno pasti po tujih gozdih ne glede na to, če imajo pašno pravico ali če je pašna gozdnopolicijsko dovoljena. Tudi člani žetvenih komisij so baje izrazili to mnenje in večinoma nameravajo pomagati živinorejcem (kočarjem), ki nimajo nič ali le malo posestva, do paše po tujih gozdih.

Očitno je, da se krivo tolmači naredba poljedelskega ministrstva z dne 6. maja t. l., drž. zak. št. 111, o zagotovitvi krme in paše v letu 1915, ki se nanaša na krmo ali pašo po travnikih, pašnikih in planinah, ne pa na gozde.

Opozarjamo, da je gorenje mnenje napačno in da se tuji gozdi, če ne obstoje na njih posebne pašne pravice, ne smejo brez dovoljenja gozdnega posestnika uporabljati za dobivanje krme ali za pašo živine. Poudarjamo tudi, da ministrska naredba z dne 6. maja 1915, drž. zak. št. 111, ni nameravala niti izpremeniti pravnih razmer v gozdih, niti razveljaviti obstoječih oblastvenih pašnih prepovedi za določene gozdove.

V dunajskih ljudskih kuhinjah so zvišali cene.

Prvo dunajsko društvo ljudskih kuhinj je z ozirom na to, da so cene živilom poskočile na dvakratno in trikratno višino prejšnjih cen, in ker je tekom vojne porabilo že skoraj vse svoje rezerve, sklenilo: Od 1. junija dalje se velike porcije mesa, ki so doslej stale 32 vin., sploh odpravijo. Dokler bo dobiti rib in drobovja, po primernih cenah, se bodo oddajale dotične velike porcije po zvišani ceni 48 vinarjev. Ostale cene se zvišajo naslednje: mala mesna porcija od 18 na 26 vin.; porcija močnate jedi od 16 na 24 vin.; prikuha od 8 na 12 vin.; juha od 6 na 8 vin.; polenta od 6 na 8 vin.; kava od 8 na 12 vin.; čaj z mlekom ali citrino od 8 na 10 vin.; čaj brez drugega od 6 na 8 vin. Seveda pa tudi te cene ne bodo pokrile lastnih stroškov.

Krepkega, poštenega

delavca

sprejme

Katoliška Tiskarna.

Zobna krema

KALODONT

70 vinarjev.

Velika vsota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Potrta neizmerne žalosti javlja **Zofija Rusova**, rojena **Valentinčičeva**, v svojem in nedoletnega sina **Franc** imenu, da je njen nad vse blagi sprog oziroma predobri oče, gospod

FRANC RUS

c. kr. stotnik domobranskega pešpolka št. 27,

v starosti 48 let, danes ob 11. uri dopoldne v ljubljanskem Leonišču nenadoma preminul na oslabeledosti srca, ki se ga je bila polotila ob vojnem službovanju v Bosni.

Pogreb tako nenadno preminulega, za vselej nepozabnega bo v ponedeljek 7. junija t. l., ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice v deželni bolnici.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v torek 8. maja ob 9. uri dopoldne v cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 5. junija 1915.

Mesto posebnih osmrtnic.

ANTIKVARJAT

Katoliške Bukvarne v Ljubljani ima na razpolago po skrajno nizkih cenah: Alphons Maria von Liguori: Besuchungen des allerheil. Altars-Sakramentes und der allerzeit unbefleckten Jungfrau Maria, für jeden Tag des Monats. Wien 1850. 60 v. Holzwarth: Memento mori! Ein Buchlein zur monatlichen Vorbereitung auf ein priesterliches Sterben. Schaffhausen 1870. 2 zv. vez. 1 K. Fuhlrott: Der unfruchtbare Feigenbaum. Sechs Fastenpredigten. Regensburg 1880. Broš. 50 v. Zwerger: Die Sechätze des römisch-katholischen Christen. Graz 1879. Drugi natis, broš. 40 v. Fastenpredigten über die ewigen Wahrheiten. Von einem Stadtpfarrer aus Tirol. Brixen 1865. Broš. 40 v. Thaler: Praktisches Handbuch für die Seelsorgspriester zur Leitung des dritten Ordens des heil. Franciscus für die Weltleute. 2 K 50 h. Katholisches Hausbuch, das ist: der Kleine und der große Katechismus, die Episteln, Lektionen und Evangelien und die biblische Geschichte. Wien 1861. Vez. 80 v. Biblia Hebraica ad optimas editiones imprimis everardi van der Hooght Lipsiae 1834. Vez. 80 v.

SVARILO!

Svarim vsakogar naj mojemu sinu Teodorju nikar ne posoja denarja ali denarnih vrednosti, ker sem izvedel, da gotovi ljudje skušajo izrabiti njegovo neizkušenost v svojo korist. Jaz ne plačam za njega nobenega zneska več.

T. PUGEL.

VINO

Prodajam do 80 hl vina, dobre kvalitete, iz zlatih trt in solčne lege. Več pove J. Zupan, fotograf in vinogradnik, Sv. Ema št. 33, p. Pristova, Štajersko. 1103

ANTON BOE

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glinah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!
Obstoj trdke že čez 50 let.

9 oral košnje

pod Rožnikom se odda.

Več se izve v svečarni Prešernova ulica 7.

Kupi se dobro ohranjeno

KOLO

Pismene ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod št. 1165. 1165 (3)

: Naročajte „Slovenca“ :

Išče se

moški

ki je izurjen v trgovini z lesom, več nakupa in prodaje in ima dobra spričevala. Naslov: St. & C. Tauzher, Ljubljana

Pri epidemijah in vseh nalezljivih boleznih

Mattonijeva je odlično zabavnovalno sredstvo
Giesshübler - kiselica

Zaloge v Ljubljani pri gg. Ant. Šarabon, Mih. Kastner, P. Lassnik.

Kuharico

veščo kuhanja, pobožno, srednje starosti, varčno, sposobno voditi malo gospodarstvo, išče samostojni župnik na deželi. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 1170. 1170

Sprejmeta se v špecerijško trgovino mlad trgovski pomočnik vajenec.

Vajenec, ki se je že učil v trgovini ima prednost. Ponudbe je poslati na trdsko; Peter Lassnik, Ljubljana.

KRAPINA-TOPLICE

(Hrvatsko) lečijo trganje, revmatizem, ischias. Pojasnila in prospekte brezplačno pri ravnateljstvu. 723 (20)

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezdodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496-17
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66
Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lasno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Trdka:

Tržaški dovoz
kave

Ferdinand Vondraček
v Trstu

si dovoljuje tem potom naznaniti, da je pridružila svojo tržaško razpošiljalno začasno svoji tovarni kave iz smokv in žita in veliki pražilnici kave v Černém Kostelci pri Pragi. Dopisi in naročila naj se blagovolijo naslovljati:

Tovarna tržaške trdke Ferdinand Vondraček,
Černý Kostelec pri Pragi.

Vplačila se vršijo lahko i nadalje potom dosedanjih položnic na c. kr. poštno hranilnico.

Kopališče Kamnik na Kranjskem.

1166 V vili Louise in v vili Johanna se dobe zasebno boljše sobe za tujce in begunce v najem. Lega in razgled krasen. Louise in Ivana Praschniker, Kamnik.

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagal“ M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1
zraven cesarja Franc Jožefa jub. mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.
Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepuje preprečuje izpadanje las. Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K.
Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi desno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K. 3228
Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognaca, Malaga, rumi itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Toni Jager

Ljubljana,
Židovska ulica št. 5.

Predtiskarija najnovjših vzorcev za vezene obleke in bluze.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

841 Zdravilišče

Rogaška Slatina

Postaja juž. železnice. Štajersko.

Najmodernejša higijenična naprava. Posebno pripravno za vojake-rekonvalescente. Izvrsni zdravilni uspehi pri žolčnih in črevesnih boleznih, nevrozih srca in nevrasteniji.

Ortopedično zdravilišče.

Sezona od aprila do oktobra.

Prospekti se dobe pri dežel. zdravilišču.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana
Dunajska cesta št. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo. — Zaloga steklenega in porcelanega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Najstarejša slovenska trdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let

ANA HOFBAUER

Imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajoč hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosi, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo trdsko.

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani (deželni dvorec.)

Opozarjamo slavno občinstvo in tiste še posebno, ki se interesirajo za prava domača raznovrstna namizna in desertna vina, in sicer

Belokranjc, Dolenc in Vipavc.

Vina so zajamčeno pristna, tako, da jih tudi častita duhovščina zanesljivo rabi za sv. maše.

Vina se oddajajo od 56 l dalje. Desertna v butelkah. Postrežba točna in solidna, cene nizke, posebno, ker Deželna vinarska zadruga ne stremi po dobičku, ampak da povzdigne promet domačih vin kolikor mogoče. 2332

O kakovosti vin se lahko usakdo prepriča v Unionski kleti v Ljubljani, kjer se točijo vina same Deželne vinarske zadruge.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, Vojal Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. aprila 1915 K 85.192.085—,

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922—.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zvebanja.

Telefon št. 41.